

РЕПУБЛИКА СРБИЈА ЦЕНТАР ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ГРАДА ЧАЧКА

32000 ЧАЧАК, Кнеза Милоша 1, тел: +381(0)32 341-233, факс: (032)323-358, e-mail: office@csrcacak.rs

**ИЗВЕШТАЈ О РАДУ
ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД
ГРАДА ЧАЧКА
ЗА 2025. ГОДИНУ**

АПРИЛ, 2026.

САДРЖАЈ:

ОСНОВНЕ ИНФОРМАЦИЈЕ О ЦЕНТРУ ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ГРАДА ЧАЧКА

1. УВОДНИ ДЕО

1.1.	Предмет извештаја	4
1.2.	Основа за израду извештаја	4
1.3.	Коме је намњен извештај и ко ће га разматрати	5
1.4.	Делатност Центра за социјални рад града Чачка.....	5
1.5.	Основна социо-економска обележја града Чачка	8
1.6.	Показатељи друштвено-економске структуре града	22

2. КАПАЦИТЕТИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

2.1.	Број и структура запослених радника и начин финансирања	24
2.2.	Организација рада у Центру за социјални рад града Чачка	29
2.3.	Унапређење услова пословања и доступности услуга корисника....	32
2.4.	Обука и усавршавање радника	34

3. КОРИСНИЦИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

3.1.	Број корисника центра за социјални рад града Чачка	36
3.2.	Флукуација корисника	38
3.3.	Деца	39
3.4.	Пунолетни корисници	41
3.5.	Особе са инвалидитетом	43
3.6.	Роми на евиденцији ЦСР	44

4. ОДЛУЧИВАЊЕ У ВРШЕЊУ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА ЗА ПУНОЛЕТНЕ КОРИСНИКЕ

4.1.	Старатељство	44
4.2.	Остваривање права на смештај у установу социјалне заштите и смештај у другу породицу.....	46
4.3.	Остваривање права на материјалну подршку	48

5. ОДЛУЧИВАЊЕ У ВРШЕЊУ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА ЗА МАЛОЛЕТНЕ КОРИСНИКЕ

5.1.	Старатељство	51
5.2.	Остваривање права на безбедност и сигурност детета	52
5.3.	Остваривање права на породични смештај	53
5.4.	Остваривање права на домски смештај	55
5.5.	Усвојење	56
5.7.	Остваривање права на материјалну подршку	57

6. ПОСЛОВИ У ВРШЕЊУ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА

6.1.	Породични односи	57
6.2.2.	Вршњачко насиље	58
6.2.3.	Заштита корисника од насиља у породици	58
6.3.	Послови заштите малолетника – подаци о деци /малолетницима на евиденцији	60
6.4.	Подаци о мерама изреченим у години.....	61

7. УСЛУГЕ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

7.1.	Неодложне интервенције	62
7.2.	Услуге процене и планирања	62
7.3.	Дневне услуге у заједници	64
7.4.	Услуге подршке за самосталан живот	67
7.5.	Саветодавно терапијске и социо-едукативне услуге	67
7.6.	Центар као пружалац других услуга	67

8. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

ОСНОВНИ ПОДАЦИ О ЦЕНТРУ ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД			
Центар за социјални рад	ГРАДА ЧАЧКА		
Директор	Стефани Милосављевић Остојић, дипл. правник		
Општина (и округ)	Чачак	Моравички	Србија
е-маил:	office@csrcacak.rs		
Веб сајт адреса	www.csrcacak.rs		
Адреса и поштански број	Пиварска бр.1 32000 Чачак		
Телефони	032/326-317		
Година оснивања ЦСР	24.11.1959. године		

1. УВОДНИ ДЕО

Полазна основа за сачињавање Извештаја о раду Центра за социјални рад града Чачка (у даљем тексту Центар) за 2025. годину је законима прописана надлежност и делокруг рада, реализована социјална и породично-правна заштита у претходном периоду, као и укупно социо-економско стање у локалној заједници и друштву.

Сваки грађанин и грађанка Републике Србије којима је неопходна друштвена помоћ и подршка ради савладавања социјалних и животних тешкоћа и стварања услова за задовољење основних животних потреба имају право на социјалну заштиту која укључује: право на социјалну помоћ која омогућава достојанствен живот, право на делотворан приступ услугама и добрима и право на заштиту од сиромаштва и социјалне искључености.

Социјална заштита је организована делатност од јавног интереса, чији је циљ пружање помоћи и оснаживање за самосталан и продуктиван живот у друштву како појединца, тако и породица, као и спречавање настајања и отклањање последица социјалне искључености.

Центар као кључна установа социјалне заштите одлучује о остваривању права и коришћењу услуга социјалне заштите, а као орган старатељства примењују мере породично-правне заштите. Центар обавља послове јавних овлашћења поверене од стране Републике Србије, а у складу са актима града Чачка, учествује у пословима планирања и развоја социјалне заштите, иницира и развија превентивне и друге програме који доприносе задовољавању индивидуалних и заједничких потреба грађана у области социјалне заштите на територији јединице локалне самоуправе за коју је основан.

1.1 Предмет извештаја

Предмет годишњег извештаја о раду је приказ броја и структуре корисника Центра у 2025. години, као и преглед остварених права и пружених услуга социјалне заштите у складу са законом и прописима донетим на основу закона.

1.2 Основа за израду извештаја

Основа за израду годишњег извештаја о раду су подаци прикупљени на основу постојеће евиденције и документације у Центру, као и извештаја постојећих служби према

унутрашњој организацији Центра, Републичког завода за статистику и других релевантних субјеката са територије града Чачка (локална самоуправа, фонд ПИО, НСЗ и др.) а повезани су са социјалном заштитом.

1.3 Ко ме је намењен извештај и ко ће га разматрати

Годишњи извештај Центра, намењен је Министарству за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Републичком заводу за социјалну заштиту, Локалној самоуправи града Чачка као и унутрашњим органима управљања Центра и свим другим заинтересованим субјектима који се баве планирањем, научним, истраживачким радом, а посебно социјалном заштитом на територији града Чачка.

Приликом доношења стратешких докумената града Чачка, извештаји Центра били су полазна основа за реализацију планова везаних за област социјалне политике (Стратегија града Чачка 2005-2010, Стратегија социјалне заштите 2008-2012, Стратегија одрживог развоја града Чачка, План развоја града Чачка 2023-2030).

1.4 Делатност Центра за социјални рад

Делатност Центра планира се у правцу остваривања циљева социјалне заштите. Центар одлучује о остваривању права корисника и пружању услуга корисницима у складу са Законом о социјалној заштити („Сл. Гласник РС“ бр. 24/2011 и 117/2022, Одлука УС), Породичним законом („Сл. Гласник РС“ бр. 18/2005, 72/2011 – др. закон и 6/2015), Законом о спречавању насиља у породици („Сл. Гласник РС“ бр. 94/2016), Законом о малолетним учиниоцима кривичних дела и кривично правној заштити малолетних лица („Сл. Гласник РС“ бр.85/2015) и прописима донетим на основу закона. У вршењу јавних овлашћења Центар као установа социјалне заштите и као орган старатељства поступа у складу са нормативима и стандардима утврђеним Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада у центру за социјални рад („Сл. гласник РС“ бр. 59/2008, 37/2010, 39/2011, 1/2012, 51/2019, 12/2020 и 83/2022). Део задатака Центра произилази из Одлуке о правима и услугама у социјалној заштити из надлежности града Чачка („Сл. лист града Чачка“ бр. 2/2013, 22/2013, 20/2016, 27/2021, 22/2023 – други прописи и 9/2025) и Одлуке о додатној финансијској подршци породици са децом («Сл. Лист града Чачка», бр.1/2015, 6/2018, 17/2019, 20/2019 и 22/2023).

Центар, у поступку решавања захтева и остваривања појединих права грађана од општег интереса у социјалној заштити, извршава обимне и разноврсне стручне послове.

(1) У вршењу јавних овлашћења, Центар, у складу са законом, одлучује о:

1. остваривању права на новчану социјалну помоћ;
2. остваривању права на додатак за помоћ и негу другог лица;
3. остваривању права на помоћ за оспособљавање за рад;
4. остваривању права на смештај у установу социјалне заштите;
5. остваривању права на смештај одраслог лица у другу породицу;
6. хранитељству;
7. усвојењу;
8. старатељству;
9. одређивању и промени личног имена детета;
10. мерама превентивног надзора над вршењем родитељског права;
11. мерама корективног надзора над вршењем родитељског права.

(2) У вршењу јавних овлашћења, Центар, у складу са законом, обавља следеће послове:

- спроводи поступак посредовања – медијације у породичним односима (мирење и нагодба);
- доставља налаз и стручно мишљење, на захтев суда, у парницама у којима се одлучује о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права;
- доставља, на захтев суда, мишљење о сврсисходности мере заштите од насиља у породици коју је тражио други овлашћени тужилац;
- пружа помоћ у прибављању потребних доказа суду пред којим се води поступак у спору за заштиту од насиља у породици;
- спроводи поступак процене опште подобности усвојитеља и старатеља;
- врши попис и процену имовине лица под старатељством;
- сарађује са јавним тужиоцем, односно судијом за малолетнике у избору и примени васпитних налога;
- подноси извештај о испуњењу васпитног налога јавном тужиоцу, односно судији за малолетнике;
- присуствује, по одобрењу суда, радњама у припремном поступку против малолетног учиниоца кривичног дела (саслушање малолетног учиниоца кривичног дела, саслушање других лица), ставља предлоге и упућује питања лицима која се саслушавају;
- доставља мишљење суду пред којим се води кривични поступак против малолетника у погледу чињеница које се односе на узраст малолетника, чињеница потребних за оцену његове зрелости, испитује средину у којој и прилике под којима малолетник живи и друге околности које се тичу његове личности и понашања;
- присуствује седници већа за малолетнике и главном претресу у кривичном поступку против малолетног учиниоца кривичног дела;
- обавештава суд надлежан за извршење заводске васпитне мере и орган унутрашњих послова када извршење мере не може да започне или да се настави због одбијања или бекства малолетника;
- стара се о извршењу васпитних мера посебних обавеза;
- проверава извршење васпитне мере појачаног надзора од стране родитеља, усвојитеља или старатеља и указује им помоћ у извршењу мере;
- проверава извршење васпитне мере појачаног надзора у другој породици и указује помоћ породици у коју је малолетник смештен;
- спроводи васпитну меру појачаног надзора од стране органа старатељства тако што се брине о школовању малолетника, његовом запослењу, одвајању из средине која на њега штетно утиче, потребном лечењу и сређивању прилика у којима живи;
- стара се о извршењу васпитне мере појачаног надзора уз обавезу дневног боравака у установи за васпитавање и образовање малолетника;
- доставља суду и јавном тужиоцу за малолетнике извештај о току извршења васпитних мера о чијем се извршењу стара;
- обавља друге послове утврђене законом.

(3) Центар у вршењу јавних овлашћења пружа услуге социјалног рада и покреће судске поступке када је законом на то овлашћен.

У складу са Одлуком о правима и услугама у социјалној заштити из надлежности града Чачка у Центру се одлучује о коришћењу следећих права и услуга:

1. Право на једнократну новчану помоћ.
2. Право на ванредну новчану помоћ.

3. Право на привремену новчану помоћ.
4. Право на опремање корисника за смештај у установу социјалне заштите или другу породицу.
5. Право на помоћ у натури
 - 5.1 Огрева за зиму.
 - 5.2 Одећа и обућа.
 - 5.3 Средства за хигијену и животне намирнице.
 - 5.4 Уџбеници, школски прибор и опрема за школу.
 - 5.5 Поклон пакетићи.
6. Право на делимичну накнаду трошкова комуналних услуга.
7. Право на накнаду трошкова сахране.
8. Право на накнаду трошкова екскурзија, летовања и зимовања материјално угрожене деце.
9. Права на трошкове школовања материјално угрожене деце и деце са сметњама у развоју.
10. Право на бесплатан оброк у народној кухињи.
11. Решавање стамбених потреба социјално угрожених лица.
12. Санирање и побољшање услова становања социјално угрожених лица.

Услуге социјалне заштите:

1. Помоћ у кући за одрасла и стара лица.
2. Привремени смештај у Прихватилиште за незбринута лица.
3. Привремени смештај у Прихватилиште за жртве насиља у породици.
4. Привремено становање деце и омладине без родитељског старања « Кућа на пола пута».
5. Саветовалиште за брак и породицу.
6. Дневни боравак за одрасла и стара лица.
7. Дневни боравак децу и младе са сметњама у развоју.
8. Дневни боравак за одрасла лица са сметњама у развоју.
9. Предах смештај за децу и младе са сметњама у развоју.
10. Светодавно – терапијске и правне услуге.
11. Персонална асистенција.
12. Лични пратилац детета.

**Услуге под редним бројем 4, 9 и 10 нису обезбеђене*

Поступак за остваривање права и услуга из ове Одлуке покреће се на захтев странке, односно њеног законског заступника или старатеља и по службеној дужности.

Средства за финансирање права и пружање услуга из Одлуке обезбеђују се у буџету града Чачка у складу са Одлуком о буџету за текућу годину.

За остваривање ових права и услуга из Одлуке средства се остварују и од донатора, спонзора, фондова намењених смањењу сиромаштва, као и учешћем корисника и лица која су у складу са законом дужна да учествују у њиховом издржавању и из других извора у складу са законом.

1.5 Основна социо-економска обележја града Чачка

Креирање одрживог система социјалне заштите узрочно-последично је повезано са степеном економског развоја и социо-демографским обележјима становништва. Зато социјална заштита из надлежности Центра мора у обзир узети шири контекст свеукупног живота у локалној заједници и достигнути ниво социјалних права.

Поред података и евиденција који се воде у Центру, у изради Извештаја коришћени су и подаци објављени из пописа спроведеног у октобру 2022. године, али и последње доступне процене и пројекције Републичког завода за статистику из области релевантних за социјалну заштиту.

Циљ нам је да приказујући статистичке податке, стручној јавности и доносиоцима одлука укажемо на трендове и представимо комплексну друштвено-економску слику нашег града. Такође ови податци су значајни и за систем социјалне заштите и социјалне политике града у циљу доношења најадекватнијих одлука.

Оперативно планирање социјалне заштите из надлежности Центра има за циљ да обезбеди економски одржив, а истовремено социјално прихватљив ниво заштите угрожених и посебно осетљивих група и појединаца, и да промовише једнакост, друштвену кохезију и социјално укључивање.

Чачак је највеће насељено место и управно-административни центар Моравичког округа. Припада групи од петнаестак најбројнијих градова у Србији и разврстан је у групу развијених општина и градова. Простире на површини од 636 квадратних километара и према попису из 2022. године има 105.612 становника, који живе у 40.081 домаћинству. Градског становништва има 69.598 односно 65,90% а сеоског 36.014 или 34,10%. Град Чачак има укупно 69 месних заједница, од којих 13 градских и 56 сеоских.

Демографске промене имају велики значај на будући развој Чачка зато што могу довести до мањка радне снаге и смањења капацитета јавних служби и локалне привреде, а тиме до споријег привредног и друштвеног развоја града. На територији града Чачка три деценије, тачније од 1992. године, присутан је негативан природни прираштај становништва. Различитим мерама пронаталитетне, али и шире популационе политике од стране државе и града, заустављен је даљи пад броја рођене деце и последњих година он је на приближно истом нивоу, са мањим осцилацијама.

Наредни графикони приказују виталне статистичке параметре становништва града Чачка током последњих неколико година по званичним статистичким подацима Републичког завода за статистику. Ови подаци су неопходни за планирање краткорочних и дугорочних активности у области социјалне политике.

СТАНОВНИШТВО

Основни подаци

Површина (км ²) ¹	636	(2023)
Број насеља ²	58	(2023)
Становништво — процена средином године ⁴	104473	(2024)
Густина насељености (број становника/км ²) ⁴	164	(2024)
Стопа живорођених ³	9	(2024)
Стопа умрлих ³	15	(2024)
Стопа природног прираштаја ³	-6	(2024)
Очекивано трајање живота живорођених (просек година) ³	77	(2024)
Просечна старост (у годинама) ⁴	45	(2024)
Индекс старења (60+ год. / 0–19 год.) ⁴	158	(2024)
Просечан број чланова домаћинства ⁶	2,63	(2022)
Пројектован број становника према полу, средња варијанта ⁵	80016	(2052)

Извор:

¹ Републички геодетски завод

² Територијални регистар, РЗС

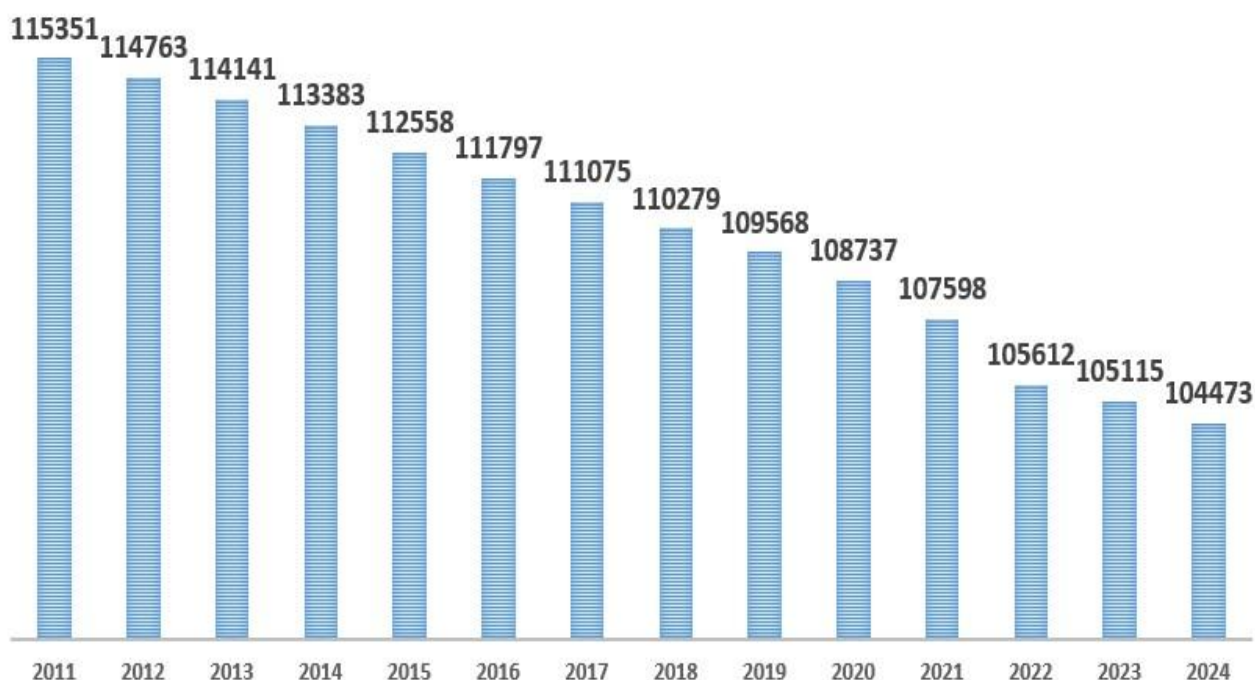
³ Витална статистика, РЗС

⁴ Процене становништва, РЗС

⁵ Пројекције становништва, РЗС

⁶ Попис становништва, домаћинства и станова, РЗС

СТАНОВНИШТВО - ЧАЧАК

Извор: Витална статистика, РЗС

Становништво према старосним групама и полу, 2023—2024.

	2023		2024	
	Ж	М	Ж	М
Деца старости до 6 година (предшколски узраст)	3381	3489	3349	3477
Деца старости 7—14 година (узраст основне школе)	3897	4317	3896	4290
Деца старости 15—18 година (узраст средње школе)	2177	2231	2121	2249
Деца старости 0—17 година	8890	9486	8823	9444
Број младих (15—29 година)	7748	8247	7689	8199
Радни контингент становништва (15—64 година)	33083	32339	32604	31973
Укупан број становника	54289	50826	53936	50537

Извор: Процене становништва, РЗС

Наш град, као и цела Србија и градови сличне величине, бележи велики пад становништва у међупописном периоду. Природни прираштај у 2024. години је негативан (износи -6‰).

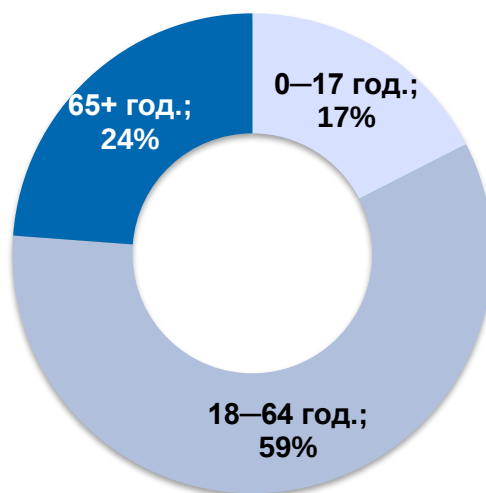
Према пројекцији Републичког завода за статистику просечна старост средином 2024. године за град Чачак износила је 45 година. Становништво нашег града је из године у годину све старије а индекс старења је висок и износи 158.

Удео фертилног становништва (жене старости 15-49 година) у укупној популацији се током претходних година константно смањује. Уочени трендови смањења фертилног и радног контингента могу имати веома неповољан утицај на демографски и привредни развој.

Стопа укупног фертилитета у Србији је 1,5 и далеко је испод оног потребног за просту обнову становништва који износи 2,1. Влада Републике Србије је 16. марта 2018. године донела Стратегију подстицања рађања. Основни/општи циљ је да се у року од 10-15 година достигне ниво стопе фертилитета од 1,85 деце по жени, односно пораст од минимум 10%. Стопа укупног фертилитета у Чачку у 2021. години износила је 1,53 у 2022. 1.65. у 2023. години 1.64 у 2024. години 1.76 и још није достигнута жељена пројекција.

За спровођење подстицајних мера на државном нивоу планирају се значајна средства која се преко градова и општина усмеравају на реализацију постављених посебних циљева. Наведени параметри нам указују да ће се у наредном периоду наставити старење становништва нашег града, што уз смањење бројности припадника радно способног контингента представља највећи ризик за економски развој и наставак позитивног тренда пораста запослености.

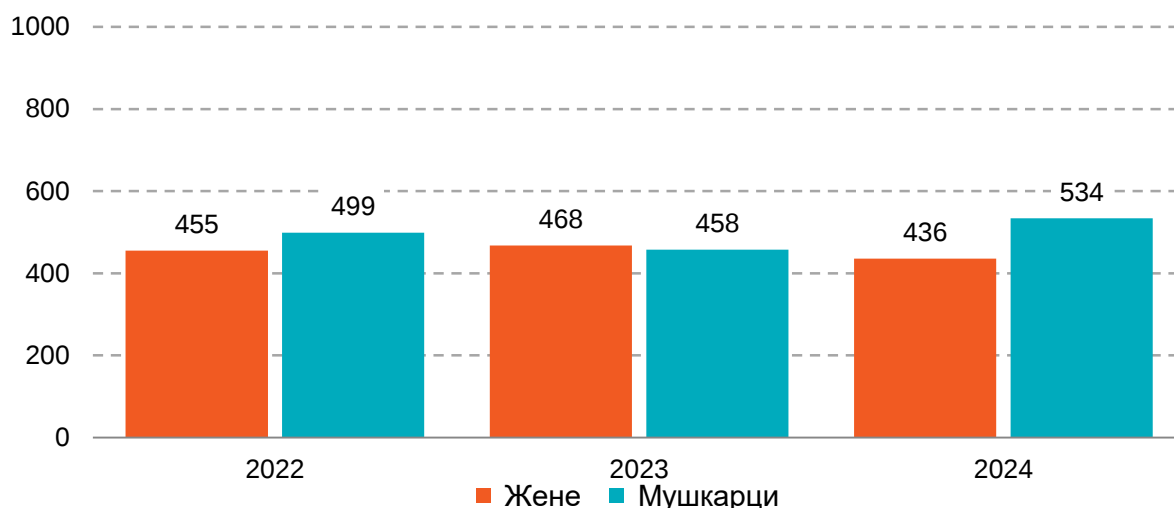
Становништво према старосним групама, 2024.

Извор: Процене становништва, РЗС

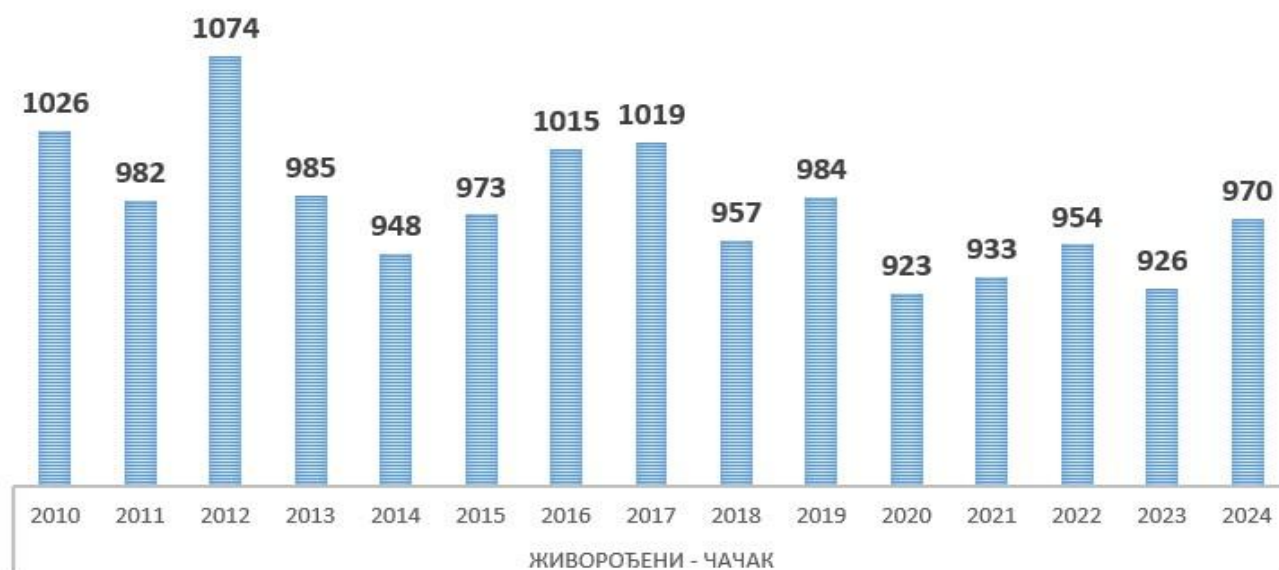
У основи кризе рађања последњих двадесетак година издвајају се, пре свега, они фактори који су повезани са интензивном и дуготрајном економском и социјалном кризом с којом се Република Србија суочава, и/или су реакција на њу. Израженим структурним препрекама рађању придодати су нови елементи индивидуалне пасивизације, као што су, на пример, осећање економске и психолошке несигурности или друштвена аномија, али и незадовољство жене статусом у партнерским односима, породици и друштву. Осим овим факторима, низак ниво рађања се може објаснити дубоком трансформацијом друштва, у складу с раније започетим променама у развијеним европским земљама, а које су узрок ниског фертилитета. Саставни део недовољног рађања је мањи оптимални фертилни контингент у Републици Србији, што последично постаје важан узрок кризе рађања у нас. Овом феномену доприноси и то што се наставља иселјавање, по правилу, младих људи из земље.

Живорођени према полу, 2022—2024.

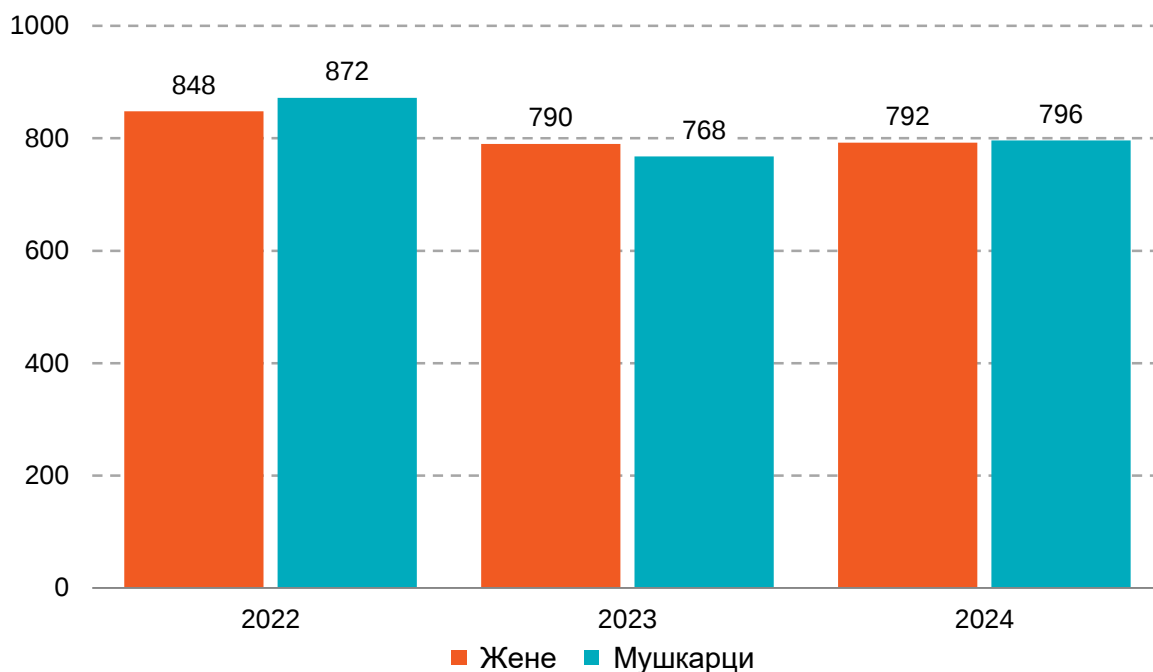
Извор: Витална статистика, РЗС

ЖИВОРОЂЕНИ - ЧАЧАК

Као и претходних година настављен је тренд пада броја становника а разлика између броја умрлих и броја рођених је и даље висока. Међутим, праћењем податка о броју рођених почев од 2020. године уочавамо заустављање пада, односно да се број рођених на територији нашег града вратио на распон од 923 (2020.) до 970 беба (2024). Од 2020. године број рођених је на приближно истом нивоу. У 2024. години разлика између броја рођених и умрлих износила је 618 када се том броја дода и број одсељених, број становника нашег града се смањује континуирано из године у годину. Најновији подаци који су објављени на нивоу Србије о броју рођених и умрлих за 2025. годину су и даље неповољни. Разлика између броја рођених и умрлих је 36.386 становника, детаљни подаци за друге параметре се још увек обрађују за Србију и Чачак и по прелиминарним подацима су изразито неповољни и највећим делом су узроковани негативним природним прираштајем, изразито високом смртношћу и израженом миграцијом.

Умрли према полу, 2022–2024.

Извор: Витална статистика, РЗС

Изузетно висока стопа смртности која је забележена за време пандемијског периода и неколико година касније полако задње три године се устаљује на приближно истом нивоу и нема тенденцију раста.

У Републици Србији у периоду јануар-децембар 2025. године, бележи се пад живорођених од 1866 односно 3,1%, као и пад броја умрлих од 3210 или за 3,3%, у поређењу са истим периодом претходне године.

Закључени и разведени бракови, 2022–2024.

Извор: Витална статистика, РЗС

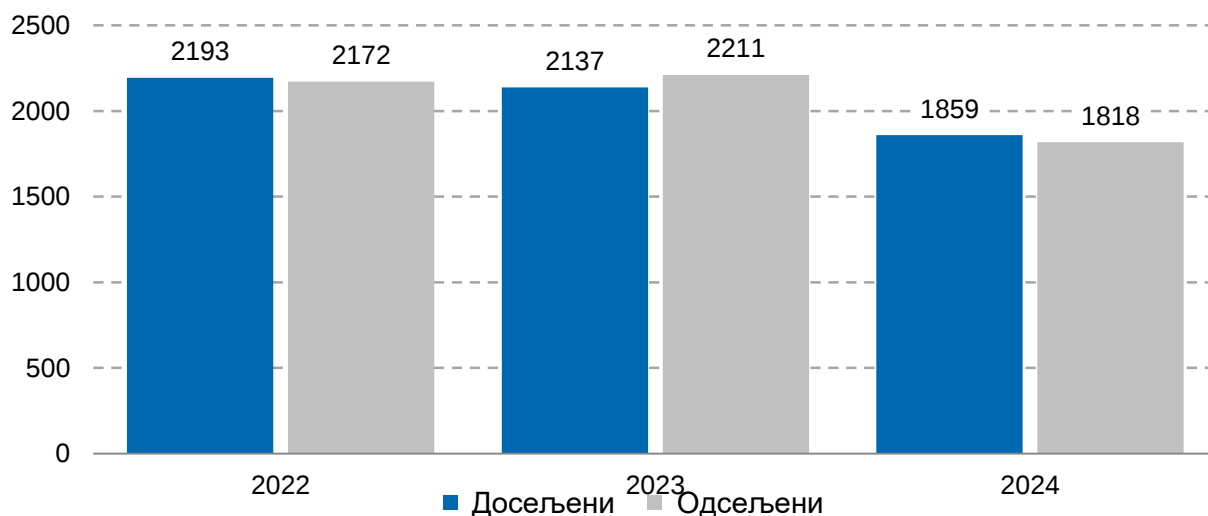
Брачна структура становништва је једна од основних демографских структура, уско повезана са старосном и полном, као и другим структурама или особинама популације (економским, образовним, итд). Брачност становништва утиче и на демографске процесе. Брачни статус повезан је, пре свега, са фертилитетом, будући да је брак основни оквир социобиолошке репродукције, односно већина деце се рађа у браку. Брачни статус, делује и на морталитет и миграције. Брак има социјално заштитну функцију у смислу да је смртност лица у браку нижа је у односу на лица изван брака (неожењених, разведених, обудовелих). Миграције су брачно селективне, млађе генерације и лица изван брака, без деце, лакше се одлучују на пресељење, посебно кад је реч о прекограничним кретањима, која подразумевају сложене процесе адаптације и интеграције у подручје дестинације.

Подаци Пописа 2022. сведоче о наставку тенденција пада брачности из претходних деценија, односно порасту удела лица ван брака (неожењених, разведених и удоваца). Ове промене су уочљиве у свим регионима, с тим да је пад брачности најизраженији у Региону Војводине, као и пораст развода.

На основу анализе статистичких података последњег пописа, као и стављањем у шири демографски контекст претходних пописа спроведених на територији Републике Србије, а затим и поређењем са европским окружењем, може се, у глобалу, закључити да у Републици Србији током времена опада универзалност брака, а тиме и уобичајени тип породице који подразумева брачни пар и њихову децу. У погледу брачности, то се изражава кроз снижавање удела лица у браку, пораст неожењених и неударених, пораст обудовелих, посебно жена удовица, као и благи пораст разведених. С тим у вези, можемо рећи и да упркос томе што су породице типа брачни пар са децом још увек доминантне у нашем друштву, њихов број опада у односу на претходне пописе становништва. Последице, расте број ванбрачних парова који живе са децом или без њих, а пораст стопе развода и обудовелих води ка већем броју једнородитељских породица.

Оно што забрињава је да се број развода претходне три године значајно повећао и има изразито високо стопу на територији нашег града и значајно је већи у односу на област Шумадије и Западне Србије (329.9) којој припадамо. Број разведених бракова (стопа развода) на 1.000 закључених у 2024. години на територији Републике Србије износио је 349.3 док је у Чачку износио 424.0. Ови показатељи нам указују да је у наредном периоду неопходно развијати услуге подршке породици као што је услуга Саветовалишта за брак и породицу.

Досељено и одсељено становништво, 2022-2024.

Извор: Унутрашње миграције, РЗС

Извор: Витална статистика, РЗС

Када посматрамо период између два пописа статистика је бележила да је број одсељених већи у односу на број досељених. Међутим, према подацима из 2019. и 2020. године број одсељених није значајно већи од броја досељених. У 2020. години разлика између одсељених и досељених је 17 становника, док је 2019. износила три становника мање. У 2021. години, после дужег низа година, Чачак бележи позитиван миграциони салдо (+34), као и у 2022. години када је 21 становник више досељен од броја одсељених. Међутим, није дошло до успостављања позитивног тренда, већ до осцилирања на плану унутрашњих миграција јер се 2023. године 74 становника више се одселило него што се доселило, док је у 2024. години поново дошло до позитивног миграционог салда за 41 становник више. Ово су показатељи унутрашњих миграција јер званична статистика не бележи миграције из земље.

Имајући у виду старосну структуру становништва које најчешће мења место пребивалишта ови трендови у наредном периоду додатно ће смањити број становника нашег града и погоршати старосну структуру становништва.

Неопходно је наставити са мерама популационе политике и привлачења средњошколаца, младих и породица у наш град да би се зауставио пад и да би ова кривуља поново почела да расте и да би наш град и у наредним годинама опет бележио позитиван унутрашњи миграциони салдо.

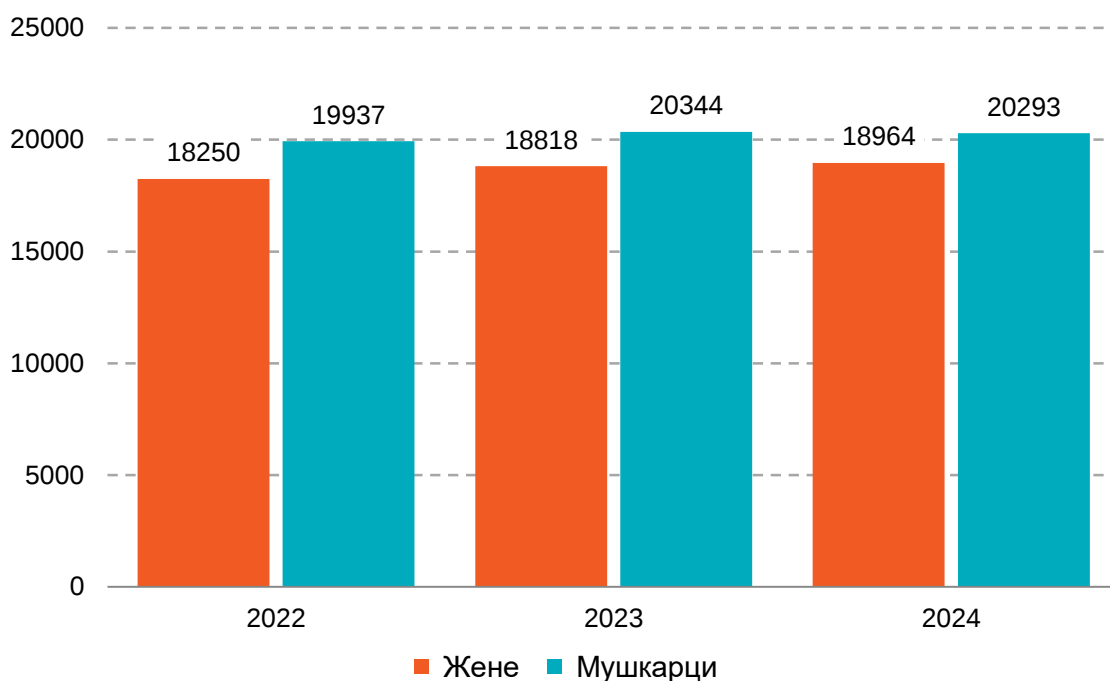
У природи процеса емигрирања јесте да доминантно млади људи одлазе из земље порекла. То илуструју резултати Пописа 2022, који су показали да је млађа старосна структура становништва на раду-боравку у иностранству, у односу на старосну структуру сталног становништва Републике Србије. Најважнија разлика у ове две старосне структуре односи се на значајно веће релативно учешће особа старих између 20 и 39 година у емигрантском контингенту (37,8%) у односу на стално становништво Републике Србије (27,5%).

Међународне миграције значајно утичу на демографску структуру земље – на старосну структуру, величину радне снаге и општу демографску динамику. Ови подаци су неопходни за планирање и креирање адекватних популационих политика.

Подаци о међународним миграцијама кључни су за планирање и прилагођавање јавних услуга, укључујући здравство, образовање, социјалну заштиту и инфраструктуру – миграције утичу на број и потребе становништва у одређеним подручјима. Подаци о миграцијама важни су за праћење интеграције миграната у друштво, процену њихових потреба и решавање изазова повезаних са социјалном инклузијом.

Како би се пратиле миграције становништва – које представљају круцијалан демографски процес – неопходно је имати поуздане и квалитетне статистичке податке, који ће обезбедити реалан приказ миграционих токова и дати поуздане основе за дефинисање и примену одговарајућих стратегија, мера и препорука за све актере друштва.

Регистровани запослени према општини пребивалишта, 2022–2024.*

* Од 2015. укључени су и регистровани индивидуални пољопривредници
Извор: Статистика запослености и зарада, РЗС

Последњих десет година (од 2015. године) град Чачак бележи раст броја запослених. Просечан број запослених током 2021. године износио је 37.802, 2022. године 38.187, 2023. године 39.152 запослена док је 2024. године износио 39.257 запослених. Број запослених нема више тенденцију великог раста из године у годину и овај раст је успорен у 2024. години, односно повећао се само за 105.

Више је разлога који су довели да успоравања раста запослености (у односу на задњих пет година), а један од битнијих је недостатак радне снаге, посебно квалификоване коју није могуће надоместити из других земаља.

Укупан број запослених у Србији 2025. години износио је 2 364 301, што у односу на претходну годину представља смањење од 0,2%. Запослених у правним лицима било је 1 893 541, што у односу на претходну годину представља смањење од 0,4%. Предузетника и запослених код њих, као и лица која самостално обављају делатност било је 425 106, што у односу на претходну годину представља повећање од 1,4%. Регистрованих индивидуалних пољопривредника било је 45 654, што у односу на претходну годину представља смањење од 7,6%.

Теоретичари економског раста се слажу да су примарни фактори економског раста људски ресурси, технолошки напредак и предузетништво. Нове теорије раста тежиште дају повећању профита кроз развој нових метода производње, нових производа и увођењу иновација. Утицај демографских промена на економски раст се може анализирати из више углова – директан утицај на кључне макроекономске показатеље (БДП, инвестиције, штедњу, јавни дуг, инфлацију и др.), запосленост, продуктивност, буџет, регионалне неравнотежности, као и индиректно на бројне сегменте друштвеног развоја неке земље. Демографски пад, негативни миграциони процеси радно-способног становништва и старење становништва у директној су корелацији са смањењем буџетских прихода, оптерећењем пензионих фондова и нижим економским растом.

Глобални раст дуговечности у комбинацији са смањењем фертилитета узроковали су померања у расподели кохорти (највише у кохорти старијег становништва) и повећања просечне старости становништва. Ако посматрамо изоловано раст дуговечности, он је недвосмислено добар за раст и благостање, међутим, промене дистрибуције кохорте, које значе смањење учешћа младог и раст учешћа кохорте старијег становништва, повезане су са нижим растом и негативним импликацијама на јавне финансије.

РЕГИСТРОВАНИ ЗАПОСЛЕНИ ЧАЧАК

* Од 2015. укључени су и регистровани индивидуални пољопривредници
Извор: Статистика запослености и зарада, РЗС

Раст броја незапослених лица (2011.-2013.) је заустављен и у последњих десет година (2015.-2025.) и бележи се пад незапослености. Овај тренд настављен је и у 2025. години а по пресеку у месецу децембру на евиденцији незапослених НСЗ Филијале Чачак регистровано је 2.541 лице, што је за 314 мање у односу на исти месец предходне године (2.855).

НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА ПО МЕСЕЦИМА И ПОЛУ

Моравички округ

Број незапослених лица		Округ: 17 - Моравички				
		70483	70564	70742	71242	УКУПНО за округ
		Горњи Милановац	Ивањица	Лучани	Чачак	
Просек за 2024. годину	Укупно	780	2.641	662	3.226	7.309
	Жене	503	1.393	385	1.920	4.201
XII 2024	Укупно	723	2.605	620	2.855	6.803
	Жене	481	1.375	358	1.697	3.911
I 2025	Укупно	722	2.594	635	2.871	6.822
	Жене	483	1.385	374	1.720	3.962
II 2025	Укупно	735	2.603	607	2.917	6.862
	Жене	492	1.397	361	1.743	3.993
III 2025	Укупно	752	2.620	607	2.962	6.941
	Жене	504	1.400	364	1.790	4.058
IV 2025	Укупно	744	2.845	595	2.940	7.124
	Жене	497	1.604	364	1.748	4.213
V 2025	Укупно	725	2.841	581	2.805	6.952
	Жене	489	1.599	352	1.644	4.084
VI 2025	Укупно	699	2.814	559	2.686	6.758
	Жене	476	1.603	332	1.577	3.988
VII 2025	Укупно	690	2.820	536	2.665	6.711
	Жене	467	1.605	312	1.575	3.959
VIII 2025	Укупно	690	2.785	530	2.645	6.650
	Жене	460	1.586	305	1.569	3.920
IX 2025	Укупно	687	2.770	525	2.562	6.544
	Жене	452	1.578	299	1.502	3.831
X 2025	Укупно	688	2.728	522	2.564	6.502
	Жене	427	1.547	296	1.487	3.757
XI 2025	Укупно	686	2.728	525	2.590	6529
	Жене	430	1.548	297	1.505	3.780
XII 2025	Укупно	665	2.722	514	2.541	6.442
	Жене	415	1.550	290	1.484	3.739
Индекси	XII 2025 / XII 2024	91,98	104,49	82,90	89,00	94,69
	XII 2025 / XII 2024	91,98	104,49	82,90	89,00	94,69
	XII 2025 / XII 2025	96,94	99,78	97,90	98,11	98,67

Извор НСЗ Чачак

Град Чачак има изузетно ниску стопу незапослености (испод 5%), што већ негативно утиче на раст економске активности и успорава тренд повећања броја запослених.

Због тога је неопходно другим позитивним мерама зауставити пад броја радно способних (један од најнеповољнијих статистичких параметара дужи низ година) и омогућити радно ангажовање теже запошљивих категорија.

Стопа незапослености у Чачку у децембру 2025. године износи 3,93% и знатно је нижа од стопе незапослености на територији Србије која је у трећем кварталу 2025. износила 8,2%. Незапосленост жена у Чачку је нешто израженија и износи 4,55% док незапосленост мушкараца изузетно ниска и већ сада износи 3,31%.

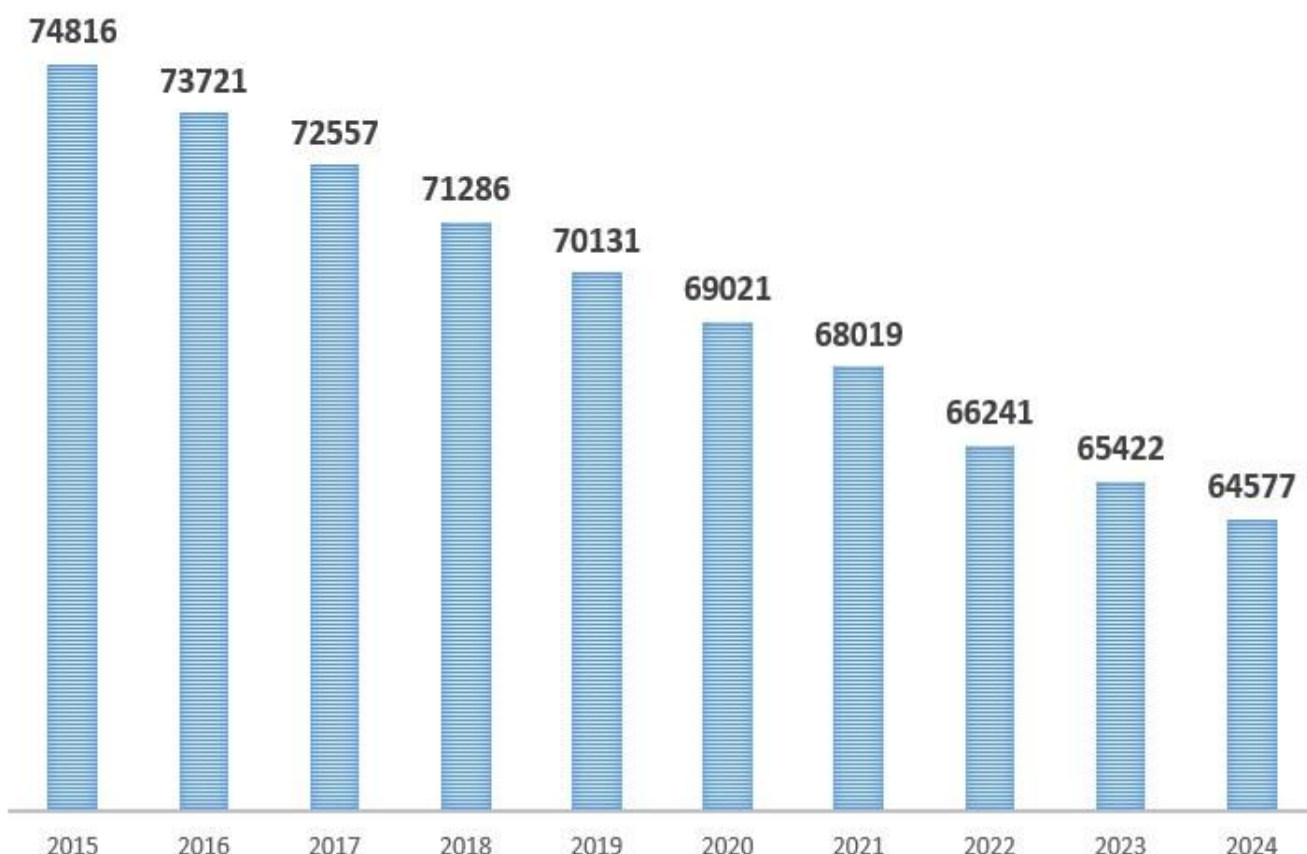
НЕЗАПОСЛЕНА ЛИЦА ПО СТАРОСТИ И ПОЛУ У МЕСЕЦУ ДЕЦЕМБРУ 2025. ГОДИНЕ

Број незапослених лица			Округ: 17 - Моравички				УКУПНО
			70483	70564	70742	71242	
			Горњи Милановац	Ивањица	Лучани	Чачак	
Године старости	15 - 19 година	Укупно	29	45	16	91	181
		Жене	10	16	6	33	65
	20 - 24 године	Укупно	41	116	35	171	363
		Жене	23	55	16	95	189
	25 - 29 година	Укупно	53	163	33	197	446
		Жене	32	93	20	129	274
	30 - 34 године	Укупно	49	203	44	214	510
		Жене	34	133	27	137	331
	35 - 39 година	Укупно	52	241	48	243	584
		Жене	37	140	29	158	364
	40 - 44 године	Укупно	59	242	42	283	626
		Жене	46	136	29	187	398
	45 - 49 година	Укупно	80	337	49	277	743
		Жене	47	179	28	165	419
	50 - 54 године	Укупно	90	434	73	304	901
		Жене	64	265	43	176	548
	55 - 59 година	Укупно	103	521	75	342	1.041
		Жене	56	313	47	201	617
	60 - 64 године	Укупно	109	420	99	419	1.047
		Жене	66	220	45	203	534
	65 и више година	Укупно	0	0	0	0	0
		Жене	0	0	0	0	0
Укупно			665	2.722	514	2.541	6.442
Жене			415	1.550	290	1.484	3.739

Извор НСЗ Чачак

Старосна структура незапослених и даље је непромењена. До запослења најтеже долазе лица старости 50 и више година, док незапосленост младих до 30 година у Чачку износи 18,06% свих незапослених на територији града. Млади у Чачку брже налазе запослење у односу на своје вршњаке у Србији и остале категорије становништва али је број младих који и даље чекају запослење и даље висок и виши у односу на прошлу годину. Висока стопа незапослености младих (23,4%), који и након завршетка школовања као издржавана лица настављају да живе у оквиру родитељских породица утиче на пролонгирање одлуке о осамостаљивању, што има далекосежне последице по појединце, породице и читаво друштво у целини.

РАДНИ КОНТИГЕНТ СТАНОВНИШТВА (15-64)

Извор: Витална статистика, РЗС

Радни контингент становништва Чачка наставио је да се смањује и то смањење представља највећи изазов у наредном периоду за динамични раст. Неопходно је и даље подржавати системске мере које би довеле до заустављања пада броја рођених и повећања броја деце узраста од 15 до 18 година, неопходно је и кривуљу (млади од 15-29) потпуно заравнати и окренути у контра правцу. Из овог контингента становништва врши се најзначајнији прилив у радни контингент. Такође је неопходно наставити са кинтинуираним развојем у више области у циљу привлачења становништва из других градова и општина и смањење одсељавања. Позитиван миграциони салдо је циљ којем морамо тежити и он је изузетно значајан за даљи развој, јер највећи контингент становништва који мигрира је радно способно и младо становништво. Без значајнијег прилива становништва у радни контингент доводи се у питање даљи наставак раста привреде и динамични развој града.

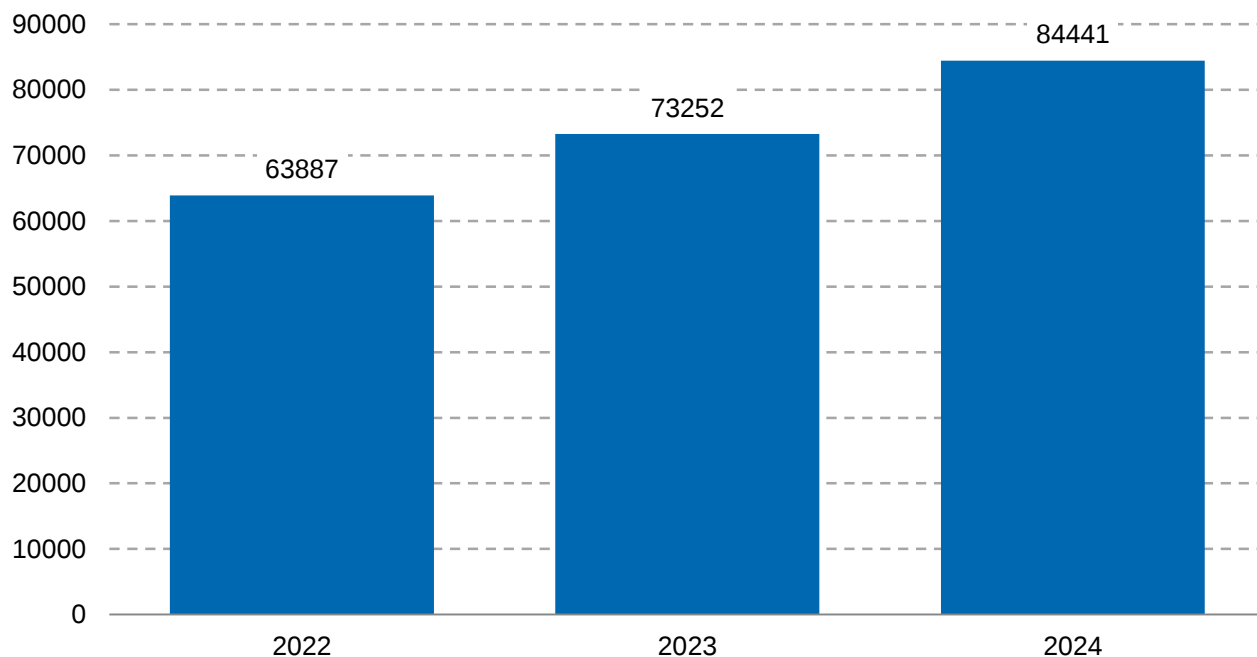
У наредном периоду може доћи до даљег успоравања запослености превасходно због недостатка радне снаге. Са сигурношћу можемо тврдити да ће људски фактор у наредном периоду највише одређивати даљи развој одређеног града и региона јер без квалификоване радне снаге то неће бити могуће.

Теоретичари указују да постоји сагласност да раст становништва и раст БДП-а/ст. нису независне варијабле, као и да њихова међузависност у великој мери зависи од конкретних околности, највише од старосне структуре становништва, у различитим земљама и регионима. Високо учешће старијег контингената становништва у конкретној земљи значи (наша земља) да ће релативно мања кохорта радно-способних људи издржавати већи број пензионера који успоравају економски раст, осим ако не дође до значајног пораста продуктивности. Другачији тип проблема зависности постоји у државама са високим стопама наталитета, које тек у наредним годинама могу очекивати позитивне ефекте „демографске дивиденде“.

Кључна демографска варијабла од које зависи потенцијални будући економски раст у једној земљи је величина радно способног становништва и његова структура.

Продуктивност је главни покретач економског раста, раст продуктивности значи више произведених добара и услуга од исте количине инпута, док пад продуктивности успорава раст БДП-а. У том контексту најважнија је тзв. факторска продуктивност која мери колико се ефикасно користе капитал и рад у производном процесу и на коју највише утичу иновације, институције и квалитет радне снаге. С обзиром да демографске пројекције указују на интензиван процес демографског старења у Републици Србији, заустављање даље ерозије факторске продуктивности ће зависити од политика проширења доступности здравственим услугама, побољшање обуке радне снаге, реформисање тржишта рада како би се старијим радницима олакшала промена посла и промовисања технолошких иновација ради побољшања укупне продуктивности, са фокусом на повећану потрошњу на истраживање и развој.¹

Просечне зараде без пореза и доприноса*, 2022—2024. (РСД)

1- Аиуар, Ебеке & Схао, 2016.

Просечна зарада у Чачку је нижа од просека Републике дужи низ година без обзира што се Чачак сврстава у групу развијенијих градова и општина Србије.

Просечна новембарска нето зарада 2025. године без пореза и доприноса у Србији износила је 111.987 динара, док је просечна месечна нето зарада у Чачку у новембру 2025. године износила 95.990 динара, што је за 15.997 динара мање од просечне нето зараде исплаћене у Републици. Медијална нето зарада за новембар 2025. износила је 86.702 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до наведеног износа.

Различите мере активне политике запошљавања, које се спроводе како са националног, тако и са локалног нивоа, усмерене су превасходно на што активније укључивање радно способног и друштвено осетљивог становништва у рад, али имају и значајну превентивну улогу у спречавању уласка у систем социјалне заштите а тиме и директне подршке од стране државе.

Повећање броја стамбених јединица је и даље присутан тренд док статистика не бележи ту динамику повећања броја домаћинстава. По резултатима пописа који је спроведен у октобру 2022. године број домаћинстава (40.081) у Чачку је повећан за 1.332 у односу на попис из 2011. године док је број стамбених јединица порастао за 8.936 и сада износи 55.354. Повећање броја стамбених јединица не прати и раст броја домаћинстава док истовремено имамо раст броја старачких домаћинстава и то је тренд на који у наредном периоду треба обратити посебну пажњу и усмерити помоћ овој категорији становништва.

1.6 Показатељи друштвено-економске структуре града

Чачак је административни, привредни, медицински, образовни и културни центар Моравичког управног округа. Привреда Чачка је разнолика, а њену структуру чине осим пољопривредне производње, производња резних алата за обраду метала, неметала и дрвета, термотехничких уређаја, дрвене, металне и комбиноване столарије, делова и прибора за фармацеутску индустрију и производа за медицинске потребе, прерада шумских и пољопривредних производа итд. Основна карактеристика привреде Чачка је развијено приватно предузетништво (99,7% свих предузећа у граду чини сектор микро, малих и средњих предузећа). Чачанску привреду карактерише заступљеност свих привредних делатности. Оно што обележава пословање ових предузећа и предузетника су висока флексибилност, иновативност и отвореност за сарадњу. У Чачку тренутно послују четири удружења привредника, а то су: „Градац 97“, Опште удружење предузетника, „Унија Чачак 2000“, и „Форум привредника“ Чачка, а осим тога постоје и удружења власника занатских радњи, као и Удружење пословних жена „Надежда Петровић“. Од 2011. године у Чачку, као подстицај развоју привреде функционише и „Научно технолошки парк“ д.о.о. Чачак.

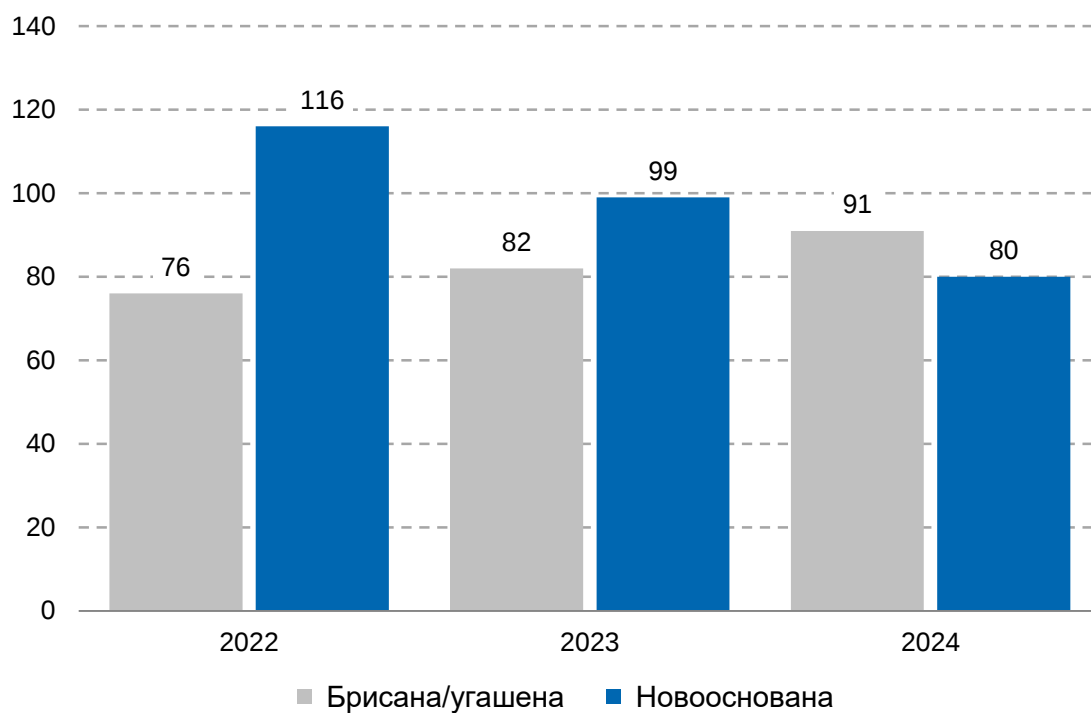
Град Чачак, по Уредби Владе Републике Србије о утврђивању јединствене листе развијености региона и јединица локалне самоуправе спада у најразвијеније локалне самоуправе у Србији.

Ако се изузме пољопривреда, којом се бави око 30% становништва града, не постоји доминантна привредна грана. Осим компаније Слобода, у граду нема великих индустријских комплекса. Највећи део привредних активности се одвија у оквиру средњих и малих предузећа и занатских радионица са изразито разноврсним програмима.

Број новооснованих привредних друштава у Србији задње три године је у паду док број новооснованих предузетника бележи значајан раст.

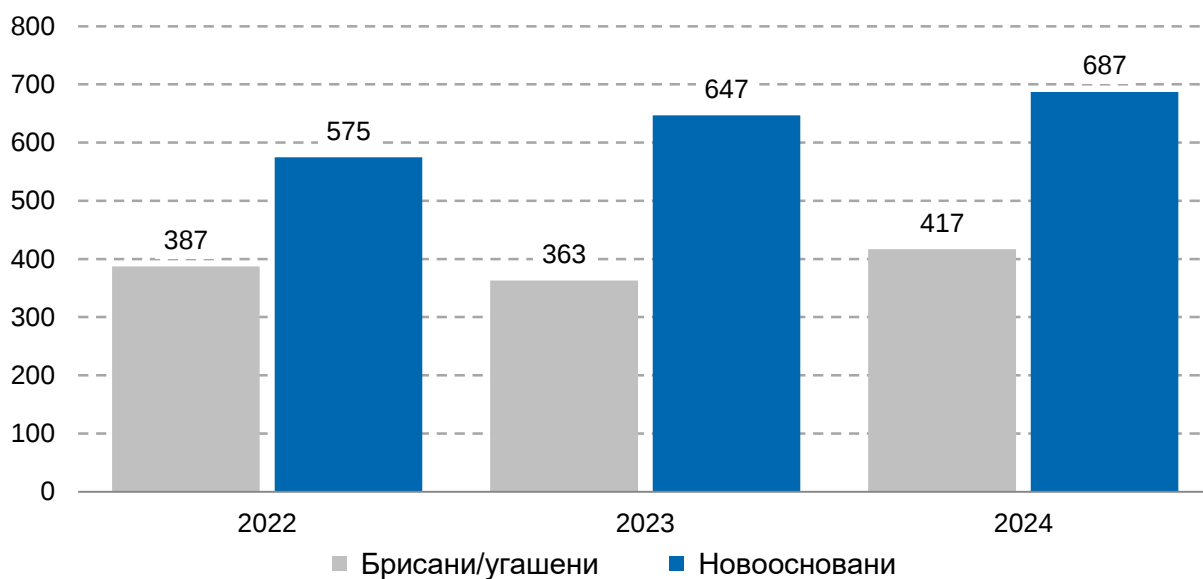
Јако је важно да се наставио тренд већег броја новооснованих предузетника у односу на угашене и он је у задње три године највећи у 2024. години (687). Број радника у јавном сектору процентуално се смањује у односу на приватни сектор. Оно што забрињава је удео радника на одређено време и под уговором у јавном сектору који је на високом нивоу.

Брисана/угашена и новооснована привредна друштва, 2022—2024.

Извор: Агенција за привредне регистре

Брисани/угашени и новоосновани предузетници, 2022—2024.

Извор: Агенција за привредне регистре

На дан 31.12.2025. године на основу података фонда ПИО Чачак је имао следећу структуру пензионера:

1. Укупан број корисника пензија из реда запослених је **23.171** и то:
 - Инвалидских 2.878
 - Старосних 15.969
 - Породичних 4.324
2. Укупан број корисника пензија из реда самосталних делатности је **2.290** и то:
 - Инвалидских 261
 - Старосних 1.653
 - Породичних 376
3. Укупан број корисника пензија из реда пољопривредних делатност **1.948** и то:
 - инвалидских 148
 - старосних 1.561
 - породичних 239

Са минималним пензијама из реда запослених има **3.937** корисника и то:

- Минималних инвалидских пензија 926
- Минималних старосних пензија 2.424
- Минималних породичних пензија 587

Са минималним пензијама из реда самосталних делатности има **437** корисник и то:

- Минималних инвалидских пензија 101
- Минималних старосних пензија 264
- Минималних породичних пензија 72

Са минималним пензијама из реда пољопривредника има **1.649** корисника и то:

- Минималних инвалидских пензија 109
- Минималних старосних пензија 1.352
- Минималних породичних пензија 188

Укупан број пензионера на територији града Чачка по свим основама износи 27.409 или 26,23% становништва града Чачка, односно сваки четврти становник је пензионер. Број пензионера се повећао за 234 у односу на прошлу годину, док се број новозапослених повећао за само 105. Претходних година број запослених је растао у знатно већем броју док се број пензионера није повећавао. Ово су негативни показатељи који ће додатно утицати на социо-демографске карактеристике као и на укупан развој нашег града.

Број пензионера који примају минималну пензију је 6.023, што значи да 21,97%, односно да сваки пети прима најнижу пензију. Удео пензионера који примају минималну пензију се повећао процентуално и у односу на прошлу годину већи је за 80 нових корисника.

Удео пензионера у односу на укупно становништво, а посебно у односу на радно способно становништво се повећава из године у годину и ово је изразито негативан показатељ који ће у наредном периоду додатно оптеретити наше друштво у целини.

2. КАПАЦИТЕТИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

2.1. Број и структура запослених радника и начин финансирања

У сагледавању капацитета којима Центар располаже најпре треба поћи од људских ресурса, односно броја и структуре, како стручног кадра, тако и осталих радно ангажованих лица.

Центар за социјални рад града Чачка се финансира из буџета Републике Србије и буџета града Чачка. На пословима јавних овлашћења, које финансира буџет Републике Србије, систематизовано је 29 радних места, од којих су сва попуњена извршиоцима. На пословима социјалне заштите, који се финансирају из буџета града Чачка, систематизовано је 12 радних места, од којих су 4 радна места непопуњена.

Последњих десет година сложеност послова и надлежности у Центру се вишеструко увећала, како од стране Републике тако и од стране локалне самоуправе. Како постојећи број запослених није довољан за благовремено обављање свих послова на заштити корисника, Центар додатно ангажује раднике на привременим и повременим пословима и волонтере, а уз велику подршку локалне самоуправе која је обезбедила средства за њихово радно ангажовање.

Од стране Града недостајућа радна места по систематизацији (укупно предвиђено 12 а попуњено 8) смо надоместили ангажовањем радника на привременим и повременим пословима и пројектно тако да су сви постављени задаци и циљеви и у извештајној години испуњени у потпуности.

1. Укупан број радно ангажованих у ЦСР 31.12.2025. године према радном статусу и извору финансирања			
Статус запосленог	Финансира Република	Финансира локална самоуправа	Укупно радника
Радни однос заснован на неодређено време	29	8	37
Ангажовање на обављању привремених и повремених послова		5	5
Ангажовање по уговорима о волонтирању			
УКУПНО	29	13	42

2. Број запослених према стручном профилу и радном статусу на дан 31.12.2025.			
Стручни профил радника	Облик ангажовања		Укупно
	Радни однос заснован на неодређено време	Ангажовање на обављању привремених и повремених послова	
Дипл. социјални радник	10	1	11
Социјални радник	1	0	1
Психолог	6	0	6
Педагог	2	0	2
Специјални педагог	1	0	1
Андрагог	0	1	1
Социолог	2	0	2
Правник	7	0	7
Дипл. економиста	2	1	3
Економиста	1	0	1
Друго	5	2	7
УКУПНО	37	5	42

3. Структура запослених радника на неодређено време на дан 31.12.2025. према старости, полу и врсти послова

Старост	Руководећи		Стручни радници		Стручни сарадници		Административно Финансијски		Техничко особље		УКУПНО
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	
До 29 год.	0	1	0	1	0	0	0	0	0	0	2
30 – 39	0	0	0	8	0	0	0	0	0	0	8
40 – 49	0	0	0	9	0	0	0	1	0	0	10
50 – 59	0	0	2	3	0	0	0	2	1	0	8
60 – 64	0	0	1	4	0	0	0	3	1	0	9
65+	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
УКУПНО	0	1	3	25	0	0	0	6	2	0	37

4. Број свих запослених и ангажованих радника у ЦСР на дан 31.12.2025. године према врсти уговора/статусу запослености - јавна овлашћења - министарство

Врста уговора о раду/статуса запослености	Укупно
Уговор о раду на неодређено време	29
Уговор о раду на одређено време	2
Уговор о обављању привремених и повремених послова	0
Уговор о делу	0
Одсуство ради неге детета	2
Боловање	0
Одсуство ради посебне неге детета	0
Упућивање на рад код другог послодавца	0

Центар има повољну структуру запослених (80% више и високо образовање). Што се тиче образовног кадра, заступљени су сви неопходни стручни профили али у наредном периоду неопходно је и даље ићи ка подмлађивању кадра и трансферу (преносу) знања на новозапослене.

У Центру укупно је стално запослено на неодређено време 37 радника од којих 29 финансира надлежно министарство а 8 локална самоуправа град Чачак.

5. Да ли ЦСР има годишњи план стручног усавршавања запослених радника за 2025. годину?

ДА

Законом о социјалној заштити, Посебним колективним уговором за социјалну заштиту у Републици Србији, Правилником о лиценцирању стручних радника у социјалној заштити и Правилником о раду Центра предвиђено је стручно усавршавање радника. План стручног усавршавања заснован је на ставу да људи, њихова знања, способности и компетенције најзначајнији ресурс за достизање циљева социјалне заштите. План стручног усавршавања је

саставни део Програма рада и веома је значајан са становишта обезбеђивања услова за стицање и обнављање лиценце запослених стручних радника.

У претходним годинама сви стручни радници којима је истицала лиценца су обновили лиценцу али неопходно је омогућити похађање обука, семинара и едукација како би сви стручни радници који су се тек запослили као и они који су обновили лиценцу поново стекли услов за лиценцу за наредни петогодишњи период. Запослени Центра прихватају, подржавају и развијају нове приступе у раду, развијају властита искуства и добру праксу, користе се искуствима других, примењују савремене методе рада, поштују законска, стручна, етичка и хумана начела у раду.

Професионално усавршавање стручних радника услов је за напредовање и стицање, односно обнављање лиценце, а Центар је дужан да стручном раднику обезбеди стручно усавршавање, у складу законом, а према плану стручног усавршавања. Стручни радници не могу самостално радити док не обаве приправнички стаж и не положи испит за лиценцу пред комисијом Коморе социјалне заштите.

Новозапосленима и волонтерима ангажованим као стручни радници и стручни сарадници обезбедиће се обука на радном месту са одређеним стручним радником, супервизором, односно стручним радником – ментором у трајању не мање од 60 часова.

Планом стручног усавршавања за 2026. годину предвиђено је похађање првенствено оних обука које су акредитоване од стране Републичког завода за социјалну заштиту, али и других едукација које омогућавају стицање бодова неопходних за добијање и обнављање лиценце. Са становишта рационалности и сврсисходности стручног усавршавања план Центра би требало да буде усаглашен са планом развоја кадрова који доноси министар надлежан за социјалну заштиту и програмом унапређења професионалних компетенција стручних радника који доноси Комора социјалне заштите. И поред тога што наведена акта нису донета за 2025. годину, Центар, полазећи од законске обавезе, доноси план стручног усавршавања стручних радника и осталих запослених и он је приказан и у Програму рада за 2026. годину.

Стручни радници и стручни сарадници у социјалној заштити не могу самостално радити док не обаве приправнички стаж, док су стручни радници дужни да положи и испит за лиценцу пред комисијом.

Приправнички стаж за стручне раднике и стручне сараднике у социјалној заштити са стеченим високим образовањем на студијама другог степена, односно са основним студијама у трајању од најмање четири године траје 12 месеци. Приправнички стаж за стручне раднике и стручне сараднике са стеченим високим образовањем на студијама првог степена, односно са стеченим средњим образовањем – траје шест месеци. Центар као установа је одговоран за спровођење програма за оспособљавање приправника за самосталан рад. Правилником о приправничком стажу и испиту за лиценцу у социјалној заштити дефинисан је програм, начин и место обављања приправничког стажа као и програм и начин полагања испита за лиценцу и у извештајној години је успешно реализован.

На основу супервизијског увида у рад водитеља случаја, недостајућих знања и праћења актуелних трендова и достигнућа у раду, у наредном периоду се предвиђа похађање семинара који ће се одржавати уживо и онлајн.

Сви запослени стручни радници мотивисани су за наставак стручног усавршавања, у складу са постојећим могућностима Центра. Поред наведеног, запослени у Центру ће током године пратити и усвајати савремена достигнућа из релевантних научних области праћењем стручне литературе, прибављањем часописа са социјалном тематиком, изучавањем савремене праксе социјалног рада и уношењем иновација у програмске садржаје, активним и пасивним учешћем на радионицама, трибинама и округлим столовима које ће бити организоване током године.

6. Број стручних радника који су похађали програме стручног усавршавања у извештајном периоду	
Врста програма обуке или стручног усавршавања	Број радника
Програми обуке који су акредитовани у систему социјалне заштите	25
Програми обуке који нису акредитовани у систему социјалне заштите	6
Семинари, саветовања, конференције и друго	25
Неки други програми или усавршавања (академско усавршавање – специјализација, мастер и сл.)	0

7. Број стручних радника који нису похађали основни програм обуке за посао који обављају	
Број водитеља случаја који нису завршили програм обуке за вођење случаја	0
Број супервизора који нису завршили обуку за супервизоре	0
Број правника који нису завршили обуку за правнике	2

У извештајној години запослени Центра су активно учествовали у семинарима, едукацијама и додатно се стручно обучавали за своју делатност, а све у складу са започетим сетом реформских пројеката који се спроводе у социјалној заштити и других послова који ће захтевати додатна стручна усавршавања радника.

Обзиром на број евидентираног породичног насиља препозната је потреба за обукама у вези рада са жртвама насиља, процене ризика понављања насиља, организовања конференције случаја за заштиту од насиља у породици, медијације у породичним споровима, системске породичне терапије (2. година) и рада са малолетницима са асоцијалним понашањем. Такође, недостајућа знања би се надоместила и обуком о процени стања и потреба ОСИ, обуком у вези развоја вештина и знања у области палијативног збрињавања у систему социјалне заштите и програмом обуке за рад са корисницима са деменцијом и ефикасном комуникацијом са старима.

8. Наведите акредитоване програме које стручни радници у ЦСР желе да похађају у наредном периоду
Превенција синдрома сагоревања код професионалаца у социјалној заштити
Преговарање са тешко сарадљивим корисницима у социјалној заштити
Вођење случаја у центрима за социјални рад
Улога и одговорност центра за социјални рад у заштити жртава насиља у породици и партнерским односима
Ризици, одговорност и правна заштита стручних радника у социјалној заштити
Системска породична терапија, 2 година
Рад са децом у високо конфликтном разводу
Најбољи интерес детета у поступку развода брака родитеља
Концепт бриге о себи у свакодневним изазовима у раду
Повремени породични смештај

9. Примљени поднесци и покренути поступци у ЦСР у току 2025. године	
Број поднесака примљених у ЦСР у току 2022. године - <i>Закон о општем управном поступку, чл. 58 – 62</i>	9165
Број покренутих поступака - <i>Закон о општем управном поступку, чл. 90</i>	6222
Број решења за одбацивање захтева за покретање поступака - <i>Закон о општем управном поступку, чл. 92</i>	8

10. Број евидентираних предмета у току 2025. године према врсти предмета - Упутство о канцеларијском пословању органа државне управе, р.бр. 68	
Број предмета евидентираних као Ц - црвени предмет	-
Број предмета евидентираних као Ж - жути предмет	-
Број предмета евидентираних као О - бели предмет	2751

11. Да ли у вашем ЦСР постоји прописана процедура за поступање по примедбама грађана на рад стручних радника	ДА
---	-----------

12. Приступачност објекта ЦСР особама са инвалидитетом	
Постојање рампи (фиксна или покретна)	ДА
Рукохвати	ДА
Приступачно приземље	ДА
Лифт (уколико зграда има више спратова)	ДА
Приступачни тоалети	НЕ

2.2 Организација рада у Центру за социјални рад града Чачка

Организациона структура Центра утврђена је Правилником о организацији, нормативима и стандардима рада Центара за социјални рад и Статутом Центра. Унутрашњу организацију Центра чине: директор, организационе јединице Центра-службе и стручна и саветодавна тела.

Организациона структура и унутрашње уређење Центра треба да омогући сагледавање и доследно управљање обимом посла, успостављање целовитог система одговорности, примерено управљање људским потенцијалима и адекватно сагледавање и вредновање уложеног стручног и другог рада сваког појединца.

Организационе јединице Центра - Службе су:

- Служба за заштиту деце и младих,

- Служба за заштиту одраслих и старих,
- Служба за управно-правне послове са канцеларијом за материјалну подршку, у оквиру које је организован рад пријемне канцеларије и послови планирања и развоја,
- Служба за реализацију права и услуга у социјалној заштити из надлежности града Чачка.

У Центру се обављају финансијски, административни, технички и помоћни послови који нису организовани као служба.

У циљу повезивања и интегрисања различитих организационих делова, правовременог обавештења и координације између појединаца и организационих јединица у вршењу јавних овлашћења, у центру се образују стална и повремена стручна и саветодавна тела.

Стална тела су: колегијум руководиоца, колегијум службе и стална комисија органа старатељста.

Колегијум руководиоца је саветодавно тело директора у чијем раду учествују руководиоци организационих јединица. Колегијум руководиоца разматра општа питања и доноси закључе од значаја за унапређење стручног рада, додатног образовања запослених, унапређење положаја корисника, остваривање сарадње са другим установама и удружењима грађана и остваривање стручне сарадње и координације између организационих јединица Центра.

Колегијум Службе је стручно тело у чијем раду учествују руководиоци службе, супервизори и водитељи случаја.

Стална комисија органа старатељства формира се у складу са законом ради извршења послова пописа и процене вредности имовине штићеника.

Повремена тела која се образују у центру су стручни тимови.

Стручни тим је стручно тело у чијем раду учествују: супервизор, водитељ случаја и стручњаци посебних специјалности из или изван организационе јединице центра, односно других установа и организација.

ОРГАНИЗАЦИОНА ШЕМА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

2.3 Унапређење услова пословања и доступности услуга корисницима

Град Чачак је куповином зграде Халк банке решио вишедеценијске проблеме неусловног пословног простора Центра.

Нови пословни простор Центра простире се на површини око 1200 квадратних метара и у потпуности одговара потребама како запослених тако и корисника. У приземљу зграде налази се шест канцеларија, на првом спрату деветност канцеларија и конференцијска сала. На другом спрату се налазе три канцеларије и једна канцеларија за одржавање личних односа деце и родитеља у контролисаним условима која је у 2023. години опремљена са одговарајућом информатичком мрежом и намештајем.

У извештајној години одобрена су средства за пројекат „Саветовалиште за брак и породицу Чачак“ и средстава донатора агенције Уједињених нација у Србији – УНОПС, УНИЦЕФ, УНЕПА и УНЕП, у сарадањи са Владом Србије и уз финансијску подршку Владе Швајцарске опремљене су две канцеларије и једна мања сала на другом спрату. Овај простор је приведен намени и његова употреба је кренула од новембра месеца извештајне године.

У подрумском делу налазе се две архивске просторије, у којима је смештена обимна архивска документација која је настала у раду установе.

Нови пословни простор је приступачан за све кориснике. Приступна рампа и лифт омогућавају несметан приступ згради без обзира да ли су у питању особе са инвалидитетом, особе са отежаним кретањем које користе помагала или мајке са децом у колицима.

Пословни простор је омогућио да се сви запослени налазе на једној локацији и ефикаснију организацију рада. У приземљу зграде налазе се најфреквентније канцеларије: пријемна канцеларија са два пријемна радника, канцеларија за материјалну подршку из надлежности Републике Србије два стручна радника, канцеларија за материјалну подршку из надлежности града два стручна радника, канцеларија за реализацију услуга и права из надлежности града стручни радник и канцеларија за доношење решења из надлежности Републике и града са два стручна радника (дипл. правника).

На првом спрату се налазе канцеларије стручних радника распоређених по службама, руководиоца служби, писарнице и директора. Канцеларије за финансијско административне послове и Саветовалишта за брак и породицу налазе се на другом спрату.

Нови пословни простор је у потпуности задовољио потребе Центра омогућио да се после 64 године сви запослени налазе на једној локацији. Процес рада је у складу са стандардима стручног рада а корисницима је на једном месту омогућена сва неопходна стручна подршка и помоћ. Овај простор ће омогућити бржу комуникацију са корисницима, поштовање достојанства корисника и запослених као и подизање стандарда стручног рада.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања је у почетком 2023. године пустило у рад нови јединствени Информациони систем социјалне заштите (СОЗИС) за центре за социјални рад Србије. Нови информациони систем се још увек надограђује у појединим деловима, модулима и повезује са другим информационим системима Социјална карта. Стручни радници Центра су у претходном периоду прошли онлајн обуке за примену овог програма и у току извештајне године било је неколико обука ради лакшег рада и јачања капацитета установа и стручних радника. Прелазак на нови информациони систем захтевао је и пренос података из постојеће базе, као и одређени временски период прилагођавања који по правилу није кратак јер захтева унос великог броја података у нову базу.

Нови информациони систем ће омогућити идентичан рад свих центара за социјални рад Србије као и различите могућности претраживања базе података. У складу са променама подзаконских аката и потребама Центра информациони систем се развија пратећи све захтеве, а стручни радници се континуирано информатички усавршавају за рад.

У текућој години стручни радници су вршили унос података у регистар „Социјална карта“, што ће се наставити утврђеном динамиком и у наредној години. Достављени су шестомесечни извештаји за извештајну годину у разрешавању приспелих нотификација. У досадашњем раду на његовој примени Центар је у извештајној години у законском року решавао приспеле нотификације.

Центар има свој сајт од јануара 2017. године, тако да се корисници и грађани могу и на тај начин информисати о свим активностима и пратити неопходна обавештења. Сајт Центра се константно ажурира током године а грађани се могу лично електронски обратити или поднети захтев на мејл центра. Сајт је допринео бољој информисаности и бржој комуникацији са грађанима али је још увек мали број захтева упућен електронском поштом ка Центру директно са сајта и грађани се углавном и даље директно обраћају за помоћ доласком у установу.

Увођење Е – управе омогућило је запосленима у Центру да одређену документацију, односно чињенице неопходне за одлучивање о правима могу прибављати електронским путем уз предходну сагласност корисника. Запослени су у претходном периоду константно пратили упутства везана за Е-управу и своје пословање ускладили са истим. Центар је у потпуности одговорио на захтев надлежног министарства, у оквиру пројекта Владе Републике Србије „Е-беба“, и издаје уверења за родитељски додатак електронским путем. Сви запослени имају службене мејл налоге (службене адресе) преко којих се одвија бржи и ефикаснији рад као и комуникација како на нивоу установе тако и ван установе са надлежним министарством, градом и другим установама.

Сви запослени имају рачунаре на којима раде, што представља мрежу од 42 рачунара и одговарајућих мрежних штампача - скенера.

Са преласком на нову локацију сви рачунари са три локације су пресељени и повезани у јединствену мрежу. Садашњи услови рада омогућавају бржу и ефикаснију комуникацију без прекида како између запослених тако и са надлежним органима.

Како законом дефинисане безбедносне мере траже ново ускостручно специјалистичко знање из домена информационих технологија с једне и потребе подизања информационог знања целокупног радног колектива установе с друге стране, едукација свих нивоа је акутна потреба у свим установама.

Законом о информационој безбедности („Службени гласник РС“ број 9/2025), одређују се мере заштите од безбедносних ризика у информационо-комуникационим системима, одговорност правних лица при управљању информационим системима као и надлежне органе за њихово спровођење.

Примена информационе безбедности у складу са законом је у установама комплексна и стриктно дефинише безбедносне процедуре. Установе располажу и одговорне су за чување, ажурирање и доступност читавог низа осетљивих података о личности и неопходан је висок ниво безбедносних мера. Центар се све више интегрише у локалне и републичке системе размене електронских података те је и по питању интеграције са другим установама потребан висок ниво заштите и контроле протока информација.

Такође је неопходно информатичко-техничку опрему константно обнављати јер нови стандарди који се постављају захтевају новију опрему (рачунаре са оперативним системом верзије најмање Windows 10, скенере, штампаче) а све у циљу бољег и ефикаснијег рада заснованог на принципима дигитализације, електронског пословања и модерне управе у служби грађана.

Нови информациони систем министарства ће такође захтевати савременију опрему јер се у наредним годинама очекује постепени прелазак на електронски досије и електронску документацију, док се папирна документација све више смањује а све више докумената се скенира и чува у електронској форми.

Такође је неопходна стабилна интернет конекција са бољим протоком због инсталирања новог информационог система који је умрежен преко интернета и омогућава приступ бази података и несметан рад свих мрежних рачунара. Са пресељењем на нову локацију успостављена је стабилна мрежа (оптика) и рад се одвија потпуно стабилно.

Истичемо да су уз помоћ локалне самоуправе обезбеђена средства за ангажовање једног лица информатичке струке на привременим и повременим пословима, што је посебно истицано као велики проблем у центрима за социјални рад у разговорима са надлежним у министарству и да је потреба да се у наредним годинама обезбеде средства и дозволити пријем овог кадра. Захваљујући разумевању локалне самоуправе Центар је у претходном периоду успешно реализовао све постављене задатке из ове области и спремно дочекује примену нових информационих програма.

Центар поседује три аутомобила, Шкоду Рапид 2013. годиште, чију куповину је обезбедила локална самоуправа, Опел Астру које је обезбедило министарство на крају 2016. године и теренско возило „Дачија Дастер“ 2018. годиште. Центар је набавком теренског возила уз помоћ министарства у потпуности решио обилазак корисника у зимским условима и слабо приступачним сеоским подручјима. Постојећи возни парк одговара потребама Центра с тим што су два возила старија од десет година и неопходно је планирати замену бар једног возила новим.

2.4 Обука и усавршавање радника

Центар има обавезу доношења годишњег плана стручног усавршавања и обезбеђивања услова за стицање и обнављање лиценце запослених стручних радника. Лиценца је јавна исправа којом се потврђује да организација социјалне заштите, односно стручни радник, испуњава утврђене услове и стандарде за пружање одређених услуга у области социјалне заштите. Услови за лиценцирање стручних радника прописани су Правилником о лиценцирању стручних радника у социјалној заштити.

На основу супервизијског увида у рад водитеља случаја, недостајућих знања и праћења актуелних трендова и достигнућа у раду, у извештајној години похађање семинара и едукација се одвијало континуирано и после две године углавном онлајн предавањима и обукама у извештајној години семинари су поново похађани директно и уз активно и непосредно учешће запослених.

Поводом обележавања дана Центра за социјални рад града Чачка (66. година рада) дана 12.12.2025. године у великој сали Центра одржана је обука запослених на тему „Комуникација и преговарање“.

Комуникација је основа успешног преговарања. Када људи јасно размењују информације, слушају једни друге и поштују различите ставове, већа је вероватноћа да ће постићи квалитетан и обострано прихватљив договор. Циљ свих запослених је да грађанима који се обрате за помоћ и подршку пруже одговарајућу помоћ и оснаже их за самосталан и продуктиван живот у друштву, али да спрече настајање и отклоне последице социјалне искључености. Јавна и друга овлашћења која имају запослени и стручни радници омогућавају им да интервенишу у животима деце, породица, одраслих и старијих особа које имају ограничене могућности да се старају о сопственим интересима и праћени су одговарајућом комуникацијом на професионалан и одговоран начин.

Комуникација је процес размене информација, идеја и осећања између људи. Она може бити вербална (говор и писање) и невербална (говор тела, мимика, тон гласа). Добра комуникација подразумева јасно изражавање, активно слушање и међусобно поштовање.

Преговарање је процес у коме две или више страна покушавају да постигну договор о заједничком проблему. У преговарању је важно износити аргументе, слушати другу страну и бити спреман на компромис. Успешна комуникација значајно доприноси успешном преговарању и постизању договора.

Посебно истичемо које су то користи за стручне раднике и запослене који непосредно раде са корисницима као и која је корист за кориснике као крајње кориснике права и услуга.

За стручне раднике:

- боље разумевање потреба и проблема корисника
- лакше проналажење решења и доношење одлука
- мање конфликта и неспоразума у раду
- већа ефикасност и квалитет пружених услуга
- развијање поверења и професионалних односа

За крајње кориснике:

- осећај да су саслушани и уважени
- боље разумевање информација и услуга које добијају
- брже и ефикасније решавање проблема
- веће поверење у стручне раднике
- веће задовољство услугом.

Посебно истичемо да је током извештајне године остварена добра сарадња са струковним удружењима запослених у социјалној заштити кроз разне онлајн семинаре, едукације, предлоге и заједничке наступе како у јавности тако и код надлежних институција.

Стручни радници Центра су током 2025. године наставили своје ангажовање у Асоцијацији центара за социјални рад Србије, Скупштини удружења стручних радника, Комори социјалне заштите. Удружењу „Аргумент“ и Активу социолога, као и у другим организацијама и установама из области социјалне заштите на националном и локалном нивоу.

Истичемо да је у извештајној години остварена сарадња и са Женским Центром Ужице. Поводом „16 дана активизма против насиља у породици над женама“ у центру организован је Округли сто на тему „Примена и унапређење услуга за жртве породичног и партнерског насиља – изазови и перспективе у Моравичком округу“.

Основни циљ округлог стола је мапирање проблема у области заштите жртава породичног и партнерског насиља, са посебним фокусом на праксу и потребе у Моравичком, Златиборском и Рашком округу, као и размена искустава стручних радника/радница система социјалне заштите као и представника Полицијских управа и ОЈТ-а. Република Србија се ратификацијом и ступањем на снагу Истанбулске конвенције 2014. године обавезала да ће спроводити редовна истраживања и да ће предузети одговарајуће мере за постизање циљева прописаних законом, ради сузбијања насиља.

На округлом столу су представљене анализе и статистички прегледи у области спречавања насиља у породици и пружања услуга жртвама као статистички преглед жене жртве насиља из угла статистике. Округлом столу поред запослених присуствовали су представници из институција Моравичког, Рашког и Златиборског округа.

3.КОРИСНИЦИ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

3.1. БРОЈ КОРИСНИКА ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД ГРАДА ЧАЧКА

13 . УКУПАН БРОЈ КОРИСНИКА ЦСР ЧАЧАК ПО ГОДИНАМА ПО СТАРОСТИ И ПОЛУ										
Корисници по узрасту	2021.год.		2022.год.		2023.год.		2024.год		2025.год.	
	м	ж	М	ж	М	ж	М	ж	м	ж
Деца (0-17)	669	514	657	538	664	541	728	612	770	710
Млади (18-25)	318	421	381	436	386	442	468	498	380	379
Одрасли (26-64)	1753	3108	1786	3136	1794	3139	1882	3294	1741	3058
Старији (65 и више)	671	1214	692	1210	698	1242	788	1378	848	1516
Укупно мушки, женски	3411	5257	3516	5320	3542	5346	3866	5782	3739	5663
УКУПНО	8668		8836		8906		9648		9402	

Број корисника социјалне заштите на територији града Чачка у 2025. години износио је 8,9% у односу на број становника по попису из октобра 2022. године.

Током протекле три године целокупни систем социјалне заштите укључујући и центре за социјални рад као важан део тог система, нашао се на веома тешком испиту, да у време економске кризе, препозна и задовољи потребе својих корисника у ванредним околностима. Обим стручних послова из надлежности Центра није био смањен без обзира на околности, већ напротив био је и увећан, па је поред стручног рада са корисницима реализована и неопходна сарадња са свим релевантним установама на локалном нивоу у циљу решавања актуелних проблема наших суграђана.

Обзиром да се старији корисници услуга Центра најчешће јављају у поступцима старатељске заштите и смештаја у домове за старе, а да су лица са здравственим стањима која подразумевају телесно, сензорно оштећење или интелектуалне потешкоће, због којих не могу да функционишу без помоћи другог лица, најчешће подносиоци захтева за додатак за помоћ и негу другог лица, то значи да велики део корисника центра јесу у већем ризику да услед болести имају повећане трошкове за лечење и негу и тиме су додатно изложени и у економском смислу.

Овим категоријама треба додати и све кориснике услуга социјалне заштите за које Центар спроводи поступак упућивања код пружаоца услуга, али и кориснике којима се признаје право на једнократне и ванредне новчане помоћи због трошкова лечења и набавке лекова а који болују од различитих хроничних болести.

Поред свега наведеног, највећи број корисника Центра чине они који подносе захтев за различите видове материјалне подршке, односно сиромашни. Само сиромаштво, чак иако га посматрамо изоловано од других здравствених и социјалних проблема који уз њега најчешће иду, носи посебне ризике за већу изложеност у кризним ситуацијама.

14. Укупан број корисника у регистру ЦСР и на активној евиденцији у току године према старости и полу						
Корисници по узрасту	Број корисника на активној евиденцији у току извештајног периода (01.01.2025. - 31.12.2025.)			Број корисника на активној евиденцији 31.12.2025.		
	м	Ж	Укупно	М	ж	Укупно
Деца (0-17)	770	710	1480	692	632	1324
Млади (18-25)	380	379	759	342	340	682
Одрасли (26-64)	1741	3058	4799	1382	2782	4164
Старији (65 и више)	848	1516	2364	766	1376	2142
Укупно	3739	5663	9402	3.212	5.100	8312

На активној евиденцији Центра током 2025. године налазило се **9.402 корисника**. Забележен је пад броја корисника у односу на претходну годину за 246 корисника. Највећи пад броја корисника забележен је у области материјалних давања односно једнократних новчаних помоћи и сталних новчаних помоћи (НСП-а) док је повећан број корисника породично-правне заштите и то у области поремећених породичних односа, односно повећаног броја захтева у поступцима развода бракова и постразводним поступцима.

Корисници углавном живе на територији града, посебно је то изражено код деце, младих и одраслих, док је код старијих та разлика нешто мања у корист градског становништва. У наредном периоду неопходно је наставити са повећаним обухватом корисника са сеоског подручја, посебно старачких домаћинстава, којима је услед економске кризе и раста цена значајније пружена подршка и помоћ а којима су услуге које се развијају локалној заједници теже доступне.

Најчешћи разлози због којих корисници улазе у систем социјалне заштите код одраслих и старијих у предходном периоду је остваривање неког вида новчане социјалне помоћи и помоћи у натури, помоћи за лечење, док је код младих то асоцијално понашање (кривичних дела, прекршаја) у поступку повере пред судом, поступку расправа заоставштина, отуђења имовине и друго.

Највећи број корисника у Центру су корисници који су већ остварили неко права или услугу и користе је дужи низ година евидентан је и одређени број нових корисника односно оних који по први пут улазе у систем социјалне заштите.

Чињеница која нас посебно забрињава је да велики број радно способних корисника остаје предуго у систему али због специфичних околности у извештајној години помоћ је пружана свим суграђанима којима је била неопходна без обзира којој категорији становништва припадају, јер су могућности за остваривање зараде од ангажовања код радно способних корисника биле смањене.

Присутан је и тренд да радно способни корисници имају могућност запослења и изласка из система социјалне заштите и нешто краће задржавање у систему, јер је на територији града Чачка присутно смањење радно способних лица и недостатак радне снаге. Ово су позитивни трендови који су довели до смањења броја корисника сталне новчане социјалне помоћи. Остали корисници у задње три године се дуже задржавају у систему и настављају да примају неку врсту помоћи Центра и остају у категорији „активних“ корисника.

3.2 ФЛУКТУАЦИЈА КОРИСНИКА

15. Кретање броја корисника у ЦСР у току године					
Старосне групе	Пренети	Новоевидентирани	Реактивирани	Укупно	Стављени у пасиву
Деца (0-17)	889	519	72	1480	377
Млади (18-25)	679	64	16	759	129
Одрасли (26-64)	4309	361	129	4799	323
Старији (65 и више)	2062	268	34	2364	255
УКУПНО	7939	1212	251	9402	1088

Највећи број корисника остаје у систему дуже од једне године а помоћ и подршка се често пружају у континуитету и дужи низ година. Сваке године новоевидентира се одређени број нових корисника, у извештајној години 1212. Док одређени број по завршетку пружене услуге излази из система и одлази у „пасиву“, неки корисници се враћају у систем социјалне заштите и поново користе услуге Центра (251). У извештајној години за 1088 корисника је евидентиран престанак права, након чега су стављени у „пасиву“.

3.3 ДЕЦА

16. Број деце активној евиденцији ЦСР у току године и на дан 31.12.2025.године према узрасту и полу						
Узрасне групе	Укупан број деце у току године			Број деце на дан 31.12.2025.године		
	М	Ж	УКУПНО	М	Ж	УКУПНО
0 - 2	36	38	74	31	32	63
3 - 5	102	106	208	97	101	198
6 - 14	472	454	926	423	397	820
15-17	160	112	272	141	102	243
УКУПНО	770	710	1480	692	632	1324

Заштита права и интереса деце и младих у Центру, током 2025. године одвијала се у Служби за заштиту деце и младе, коју чине 9 стручних радника: руководица, два супервизора и 6 водитеља случаја.

У укупном броју корисника деца учествују са 15,74%, док заједно са младима број корисника износи 23,81%. Центар као орган старатељства посебно је усмерен на заштиту и збрињавање деце и младих као посебно рањиве групе корисника.

Посебно треба усмерити активности на јачање породице и чвршће везе свих институција система у подршци породицама са проблемима младих. Неопходно је развијати програме намењене анагажовању младих за време слободног времена у циљу унапређивања квалитета живота и мотивисања за укључивање у заједницу, као и у могућности превенције различитих болести зависности и социјално девијантних понашања, као што су различити облици насилничког и деликвентног понашања, наркоманија и алкохолизам.

Дужи низ година на територији града Чачка врши се афирмација породичног смештаја као једног од најадекватнијих видова збрињавања деце без родитељског старања. Наставило се са пружањем подршке свим хранитељским породицама да се чешће окупљају, размењују се искуства са стручним радницима из Центра за породични смештај и усвојење, саветником за хранитељство.

Центар за породични смештај и усвојење са седиштем у Крагујевцу са два стручна радника покрива територију Моравичког округа. Канцеларија регионалног саветника за хранитељство се налази у Чачку и остварена је добра сарадња и појачане активности на афирмацији хранитељства. Обухват деце предшколском наставом на територији града Чачка је потпун, односно сва деца су обухваћена предшколском наставом.

Дубинска анализа података пописа комбинована са налазима релевантних истраживања указала је на наставак тренда пада брачности из претходних пописа, односно пораста удела лица ван брака, посебно оних који нису склапали брак. Сходно томе, долази и до пада удела породица типа брачни пар са децом, а повећања заступљености других типова породица. Ове промене су уочљиве у свим регионима, с тим да су пад лица у браку и породица типа брачни пар са децом, пораст разведених и кохабитација, једнородитељских породица и породица које чине ванбрачни парови са децом. Статистика и даље бележи пораст неожењених/неудатих, иза кога следе разведени, док је пораст удоваца најмањи. Узроци пада универзалности брака и удела нуклеарне породице леже у демографским факторима, променама старосно полне структуре, односно старењу становништва, посебно у регионима југоистока и запада земље. Млади, чак и најобразованији, дуго чекају на посао, тешко долазе до добро плаћеног и стабилног запослења, још теже до свога „крова над главом“, те су присиљени да дуго живе у заједници са родитељима, а неретко и након венчања и рађања. И све то уз одсуство адекватне друштвене подршке како младима, тако и другим старосним групама у популацији (старима, болеснима, сиромашнима, етнонационалним мањинама итд.). Реформе у домену социјалне заштите, које су наступиле након урушавања социјализма, укидање или смањење буџетских издвајања за образовање, здравство, становање, сужавање тржишта рада, погоршавање радних услова запослених (нови Закон о раду и сл.), неадекватна популациона политика – утицали су на стварање амбијента који не подржава иреверзибилне одлуке, као што су брак и заснивање породице, а посебно рађање, те је у популацији све више оних који чак и против своје воље остају без деце или тзв. бездетности. Узмемо само као пример проблеме младих породица око збрињавања и чувања деце, посебно млађе од три године, високе цене дечје одеће и обуће, неадекватно радно време запослених родитеља, незапосленост, ниска примања, небрига државе за модусе усклађивања рада и родитељства (нефлексибилно радно време, нефлексибилно одсуство са рада ради неге детета, одсуство адекватне подршке очевима од почетка родитељства итд.).

У Чачку, реализовало се више пројекта у којима је Центар узео активно учешће у извештајној години. Стручни радници Службе за заштиту деце и младих, у оквиру пројекта Ране интервенције, пружају подршку деци са развојним ризицима, тешкоћама и сметњама и њиховим породицама (родитељима). Поред стручних радника Центра, у тиму за Породично орјентисане ране интервенције су представници здравственог система (развојно саветовалиште), стручни сарадници из предшколске установе и по потреби специјалисти из области развојних сметњи код деце. У сарадњи са СОС фондацијом Дечија села, стручни радници Службе за заштиту деце и младих су предложили породице које имају потребу за додатном подршком која се реализује кроз пројекат СОС фондације Дечија села "Програм јачања породице". Стручни радници су оснажили породице да користе услуге програма који је задужен за унапређење капацитета породице, за оснаживање родитељских вештина и квалитета живота деце у породици.

У оквиру УН програма „ПРО – Локално управљање за људе и природу“ који доприноси побољшању квалитета живота грађана и грађанки кроз унапређење локалног управљања, социјалне укључености и заштите животне средине у 110 градова и општина широм Србије и које могу да конкуришу са пројектима, граду Чачку је одобрен пројекат Саветовалиште за брак и породицу, а град је Споразумом реализацију услуге поверио Центру. Програм подршке заједнички спроводе агенције Уједињених нација у Србији – УНОПС, УНИЦЕФ, УНФПА и УНЕП, у сарадњи са Владом Републике Србије и уз финансијску подршку Владе Швајцарске. У периоду од 1. јануара 2023. до 31. децембра 2026. године програм ће пружати техничку подршку, изградњу капацитета и обезбеђења неповратних средстава за пројекте које одобри.

17. Број деце у ЦСР према корисничким групама/поступцима и узрасту у току године					
Корисничке групе	Узраст				
	0-2	3-5	6-14	15-17	УКУПНО
Деца под старатељством (сва деца под старатељством: и у породици и на смештају)	5	10	25	13	53
Деца жртве насиља и занемаривања	48	38	98	28	212
Деца са неадекватним родитељским старањем	4	8	11	9	32
Деца са проблемима у понашању и у сукобу са законом	0	0	36	201	237
Деца чији се родитељи споре око начина вршења родитељског права	65	98	232	71	466
Деца чије су породице корисници НСП и других видова материјалних давања	20	24	318	96	458
Деца ОСИ	16	64	183	31	294
Деца у поступцима одређивања личног имена	0	0	0	0	0
Деца у поступцима располагања имовином	16	28	61	14	119
Деца у поступцима: сагласност за малолетнички брак	0	0	0	0	0
Деца жртве трговине људима	0	0	0	0	0
Деца страни држављани без пратње	0	0	0	0	0
Деца која живе и раде на улици (деца улице)	0	0	0	0	0
Деца повратници/из реадмисије	0	0	0	0	0
Остала деца	9	16	30	21	76
УКУПНО:	183	286	994	484	1947

3.4 ПУНОЛЕТНИ КОРИСНИЦИ

18. Број пунолетних корисника у ЦСР према корисничким групама и старости у току године					
Корисничке групе	Млади (18 - 25)	Одрасли (26 - 64)	Старији (65 - 79)	Старији (80 и више)	УКУПНО
Особе под старатељством - сви пунолетни корисници под старатељством: и у породици и на смештају	6	78	111	11	206
Жртве насиља, занемарене особе и у ризику од занемаривања	42	586	146	8	782
Особе које се споре око вршења родитељског права	94	312	0	0	406
Особе са инвалидитетом	64	327	404	30	825
Особа са друштвено неприхватљивим понашањем	61	154	29	4	248
Особе које имају потребе за смештајем -домски или породични смештај	7	45	59	6	117
Материјално угрожене особе	191	2313	872	19	3395
Страни држављани и лица без држављанства у потреби за социјалном заштитом	0	0	0	0	0
Жртве трговине људима	0	0	0	0	0
Бескућници	0	0	0	0	0
Остали	496	1280	412	0	2188
УКУПНО	961	5095	2033	78	8167

Одрасли корисници учествују са 51,04% у укупном броју корисника током 2025. године, односно сваки други корисник центра је припадао овој корисничкој групи. Процентуално број корисника ове категорије становништва је незнатно нижи у односу на претходну извештајну годину. Учешће наших најстаријих суграђана у укупном броју корисника у 2025. години је повећан и износи 25,14% или сваки четврти корисник Центра је био старији од 65. година. Актуелна друштвена ситуација, оптерећеност радним и животним обавезама, усмереност на потомство без уважавања међугенерациске солидарности, али и и низак социо-економски положај грађана, онемогућавају квалитетну бригу о остарелим сродницима, који сами нису у могућности да себи пруже квалитетне и достојне услове живота.

3.5 ОСОБЕ СА ИНВАЛИДИТЕТОМ

19. Особе са инвалидитетом на евиденцији ЦСР у току године, према старости и полу			
Старост	Мушки	Женски	Укупно
Деца	166	128	294
Млади	46	18	64
Одрасли	164	163	327
Старији	148	286	434
УКУПНО	524	595	1119

Број особа са инвалидитетом у извештајној години је већи у односу на претходну годину, и код категорије деце је присутно благо повећање броја корисника из године у годину.

Центар за пружање услуга социјалне заштите „Зрачак“ својим радом директно утиче на побољшање положаја ове категорије корисника а индиректно чланова њихових породица и сродничке мреже подршке.

Услугу Дневног боравка деци, младима и одраслима са телесним инвалидитетом, односно интелектуалним тешкоћама, који имају потребу за дневном негом и надзором и подршком у одржавању и развијању потенцијала пружа Центар за пружање услуга „Зрачак“. Корисници, односно њихови родитељи/старатељи захтев за пружање услуге подносе Центру који након прибављања и обраде документације и спровођења поступка процене доноси решење о упућивању корисника на адаптациони период, а након обавештења од стране стручног тима „Зрачка“ о успешно завршеном адаптационом периоду, и коначно решење о коришћењу наведене услуге.

Услуга персоналне асистенције и личног пратиоца такође се у извештајној години реализовала преко установе „Зрачак“ и пружала се пунолетним лицима са инвалидитетом која остварују право на увећани додатак за помоћ и негу другог лица, имају способности за самостално доношење одлука, радно су ангажвана или активно укључена у друштвени живот заједнице, односно у редовни или индивидуални образовни програм и деци са инвалидитетом, односно са сметњама у развоју, којима је потребна подршка за задовољавање основних потреба у свакодневном животу у области кретања, одржавања личне хигијене, храњења, облачења и комуникација са другима, под условом да су укључена у васпитно-образовну установу, односно школу, до краја редовног школовања, укључујући завршетак средње школе.

Највећи број особа са инвалидитетом има неку врсту телесног оштећења и менталног обољења док су остале врсте инвалидитета мање заступљене. Одређени број особа са инвалидитетом налази се у установама социјалне заштите углавном на трајном збрињавању.

3.6 РОМИ НА ЕВИДЕНЦИЈИ ЦСР

20. Број припадника ромске националности на евиденцији ЦСР у току године према старости и полу			
Старост	Мушки	Женски	Укупно
Деца	35	29	64
Млади	4	5	9
Одрасли	34	47	81
Старији	4	3	7
УКУПНО	77	84	161

4. ОДЛУЧИВАЊЕ У ВРШЕЊУ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА ЗА ПУНОЛЕТНЕ КОРИСНИКЕ

4.1 СТАРАТЕЉСТВО

Једна од најкомплекснијих области рада центара за социјални рад – органа старатељства јесу послови старатељске заштите. Нарочити изазови се постављају пред стручне раднике када у име органа старатељства обављају послове старатеља, односно када се послови старатељства врше непосредно. Ови послови спадају у редовне радне обавезе и, ако је у питању корисник који је у отвореној заштити, у пракси представљају додатно радно ангажовање на дневном нивоу. Стручни радници се веома често налазе у двострукој улози и истичу неопходност издвајања улоге непосредног старатеља из Центра чиме би се избегле ситуације да се у оквиру истог органа врши процена потенцијалних старатеља, одређивање старатеља, обављање старатељске улоге као и контрола исте. Супростављеност ових улога избегла би се увођењем института државног старатеља што је и предвиђено предлозима измена и допуна Породичног закона.

Старатељство над одраслим лицем уводи се када особа има душевне сметње (нпр. деменција, психичке болести), интелектуалне тешкоће, због болести, инвалидитета или старости није способна да расуђује и доноси одлуке или када угрожава сопствена права или интересе. Суд одлучује о лишењу пословне способности док центар за социјални рад одређује старатеља и надзире његов рад.

Најчешћи разлог примене сталне и привремене старатељске заштите код одраслих и старијих је здравствени статус корисника - болест. Број корисника сталне старатељске заштите и привремене старатељске заштите је нешто мањи у извештајној години у односу на претходну годину. Привремена старатељска заштита најчешће је спровођена у поступцима, располагања новчаним средствима штићеника и учествовања у судским и управним поступцима.

21. Укупан број решења о сталном старатељству, према евиденцији из старатељских књига, на дан 31.12.2025. године према старости и полу корисника			
	Број корисника		
	М	Ж	Укупно
Млади	1	0	1
Одрасли	27	27	54
Старији	7	16	23
УКУПНО по полу	35	40	78

Старатељство најчешће обављају физичка лица док је мањи број корисника под непосредним старатељством.

22. Број донетих закључака након поступка сталне и привремене старатељске заштите преиспитивања корисника у току године (ревизија старатељства)	206
--	------------

23. Укупан број решења о привременом старатељству, према евиденцији из старатељских књига, на дан 31.12.2025. године према старости и полу корисника			
	Број корисника		
	М	Ж	Укупно
Млади	3	1	4
Одрасли	44	48	92
Старији	14	18	32
УКУПНО по полу	61	67	128

24. Вршиоци дужности старатеља на дан 31.12.2025. године (укупно пренети и нови) према броју корисника	
Вршилац дужности старатеља	Број корисника
Старатељ - физичко лице	170
Колективни старатељ	0
Непосредни старатељ	36
УКУПНО	206

4.2. ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА СМЕШТАЈ У УСТАНОВУ СОЦИЈАЛНЕ ЗАШТИТЕ И СМЕШТАЈ У ДРУГУ ПОРОДИЦУ

У извештајној години укупно је поднето 26 захтева за смештај у установе социјалне заштите за одрасла и старија лица а смештено је 8 корисника у установу социјалне заштите док је за 9 корисника престало право на смештај. У извештајној години се пратила адекватност примењених облика заштите лица смештених у дом кроз редовне обиласке корисника и сачињавање заједничких планова услуга.

Последњих година броја корисника у државним Домовима је непромењен, пре свега због попуњености капацитета и отежаног смештаја нових корисника, али и због развоја услуга подршке у заједници из надлежности нашег града и повећања броја приватних домова за старе. Све установе социјалне заштите, укључујући и приватне, морају поседовати лиценцу за пружање услуга и испунити све неопходне услове за обављање ове врсте делатности. На сајту Министарства се налазе установе које имају дозволу за рад и које могу обављати ову специфичну делатност, тако да су корисници и сродници у обавези да користе само установе које имају лиценцу за рад а надлежна служба Центра за социјални рад је дужна да приликом обраде у Центру информисе о установама које поседују дозволу за рад. Приватни Домови за старе (два) на територији града Чачка поседују лиценце за смештај корисника.

Крајем извештајне године односно 12.12.2025. године објављен је Правилник о пружању услуге породичног смештаја за одрасла и старија лица. Овим правилником држава по први пут јасно, прецизно и одговорно уређује област породичног смештаја, постављајући јединствене стандарде квалитета, јасно дефинишући кориснике, врсте породичног смештаја и сврху ове услуге. Тиме се прекида пракса неуједначених решења и уводи ред у област која је од посебног друштвеног значаја. Посебна вредност правилника огледа се у томе што се по први пут уводи потпуна транспарентност и строго уређен систем лиценцирања, где Центар за породични смештај и усвојење има јасну надлежност да процени подобност пружалаца услуга и изда лиценцу за рад. Тиме се штите и корисници и пружаоци услуга, а систем социјалне заштите добија већу сигурност, контролу и поверење. Правилником се јасно поручује да брига о старијима није препуштена случају, већ да је одговорност државе да обезбеди да свако ко пружа ову услугу то чини савесно, стручно и у складу са прописаним стандардима. Сви пружаоци услуга који су започели рад пре ступања на снагу правилника имају рок од годину дана да се у потпуности ускладе са новим правилима, јер интерес и безбедност корисника морају бити изнад свега.

Стручни радници наилазе на посебне потешкоће у збрињавању, односно пружању других видова помоћи у раду са групом корисника који испољавају различите облике асоцијалног понашања (особе склоне злоупотреби алкохола и психоактивних супстанци, особе склоне скитњи – бескућници, починиоци кривичних дела – посебно тежих). Ове особе имају потешкоће у комуникацији и прилагођавању на општеважеће друштвене норме, често су одбачени од стране сродника и немају њихову подршку, што се одражава негативно и на њихово функционисање у институцијама.

25. Број пунолетних корисника смештаја на евиденцији ЦСР (пренети и нови корисници) у току године, према врсти смештаја, старости и полу корисника								
Врста смештаја	Млади		Одрасли		Старији		Укупно	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
Породични смештај у сродничку хранитељску породицу	0	0	1	0	0	0	1	0
Породични смештај у другу породицу	0	0	1	1	0	0	1	1
Домски смештај	0	0	18	14	20	32	38	46
Укупно по полу	0	0	20	15	20	26	40	47
УКУПНО	0		35		52		87	

26. Број пунолетних корисника смештаја на евиденцији ЦСР (пренети и нови корисници) <u>на дан 31.12.2025.</u>, према врсти смештаја, старости и полу корисника								
Врста смештаја	Млади		Одрасли		Старији		Укупно	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
Породични смештај у сродничку хранитељску породицу	0	0	1	0	0	0	1	0
Породични смештај у другу породицу	0	0	1	1	0	0	1	1
Домски смештај	0	0	15	11	16	30	31	41
УКУПНО по полу	0	0	17	12	16	30	33	42
Укупно	0		29		46		75	

4.3 ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА МАТЕРИЈАЛНУ ПОДРШКУ

Систем социјалне заштите има за циљ обезбеђивање минималне социјалне сигурносне мреже за целу популацију и посебно, за поједине угрожене групе. Програми социјалне заштите свакако не могу искоренити сиромаштво, али могу и морају бити ослонац за најугроженије, за оне који нису у стању да себи обезбеде елементарне услове за живот. Социјална заштита, дакле, не може утицати на узроке сиромаштва – то је подручје других економских и социјалних политика – али може да се, у извесној мери, носи са последицама постојећег сиромаштва.

27. Број решења/закључака према врсти права					
Врста решења/закључка	Број захтева према врсти права				
	Новчана социјална помоћ	Додатак за помоћ и негу другог лица	Увећани додатак за помоћ и негу другог лица	Једнократна новчана помоћ	Помоћ за оспособљавање за рад
Број поднетих захтева за остваривање права у 2025.	252	223	294	1217	0
Број решења о признавању права у 2025.	205	89	92	1169	0
Број решења којима је одбијен захтев за признавање права у 2025.	23	31	188	40	0
Број закључака о обустави поступка у 2025.	8	4	7	6	0
Број закључака о одбацивању захтева у 2025.	13	0	1	2	0
Број решења којима је престало право у поступку преиспитивања у 2025.	5	27	55	0	0
Број закључака о даљем признавању права у поступку преиспитивања у 2025.	128	28	3	0	0

У извештајној години смањено се број поднетих захтева за новчану социјалну помоћ, додатак за помоћ и негу другог лица, увећани додатак за помоћ и негу другог лица и за једнократну новчану помоћ.

Постојећи систем социјалне заштите – заснован је, када је у питању борба против сиромаштва, превасходно на социјалној помоћи (када је реч о правима из надлежности Републике), односно једнократним, привременим и ванредним помоћима (када је реч о правима из надлежности града). Град Чачак има изузетно значајан сет мера којима се појединцима и породици помаже у превазилажењу тешких ситуација. Ограничена средства за социјалну заштиту морају се користити на најефикаснији начин, како би локална заједница, а посебно угрожене групе, добили највише могуће.

У извештајној години 433 породице или 834 појединаца је у току године користило право на новчану социјалну помоћ (НСП). Број породица које користе ово право смањује се из године у годину. Оно што забрињава је да је број деце корисника овог права и даље висок или сваки четврти корисник (222) је дете. Град Чачак у односу на број становника има мали број корисника НСП у односу на градове сличне величине и градове из окружења.

Евидентно је да је број радно способних корисника материјалне подршке значајније опао и да се разлика повећава у корист радно неспособних корисника. Због ниске стопе незапослености радно способни корисници имају могућност да се запосле и радно ангажују, стално или повремено, тако да број породица које остварију ово право осцилира током године.

Пензионери са најнижим пензијама врло често нису у могућности да користе већину права из социјалне заштите из надлежности Републике и Града због ниског цензуса за остваривање права, па се због ниских пензија а све виших трошкова живота обраћају и за једнократне новчане помоћи а најчешће за набавку основних животних намирница и лекова.

Право на привремену новчану помоћ остварују појединци, односно породице у стању социјалне потребе, који због неиспуњавања једног од кумулативних услова за остваривање права на новчану социјалну помоћ исту не могу да остваре. Најчешћа сметња за остваривање права на новчану социјалну помоћ је власништво над пољопривредним земљиштем у површини преко 0,5 хектара или отуђење непокретне имовине, престанак радног односа..... Важна карактеристика ове врсте помоћи је што она омогућава остварење других врста помоћи које обезбеђује локална самоуправа, као што је право на једнократну новчану помоћ, право на бесплатан школски прибор, право на помоћ у натури – огрев, субвенција комуналних услуга и друге врсте помоћи. Ово право у извештајној години користило је 46 породица.

Број донетих решења о признавању права на једнократну, ванредну и привремену новчану помоћ у периоду од 01.01.2025. године до 31.12.2025. године је 1.169.

Град Чачак је обезбедио средства за комуналне субвенције које остварују:

- корисници права на новчану социјалну помоћ,
- хранитељске породице у којима су смештена деца без родитељског старања или одрасла лица, и

- породице и појединци који испуњавају услове по подацима из социјалне карте, под условом да станују у властитом стану или стану покојних родитеља.

Право на субвенцију комуналних услуга остварило је 43 породице, а месечна делимичне накнада трошкова комуналних услуга, (услуге водоснабдевања и употребе канализације, испорука топлотне енергије и изношења смећа) за 2025. годину одређивала се у висини месечне обавезе за извршене комуналне услуге, а највише у износу до 2.960,00 динара месечно по кориснику (појединцу, односно породици).

Односно на следећи начин (преглед броја корисничких породица утврђен на дан 31.12.2025. године):

- месечни износ до 2.960,00 динара уплаћивао се ЈКП „Чачак“ Чачак ако се корисник определио за делимичну накнаду трошкова за испоруку топлотне енергије, (7 породица су били корисници ове услуге),
- месечни износ до 2.444,00 динара уплаћивао се ЈКП „Водовод“ Чачак (30 породица) или ЈКП „Моравац“ Мрчајевци (две породице), ако се корисник определио за делимичну накнаду трошкова за услуге водоснабдевања и употребе канализације,
- месечни износ до 810,00 динара уплаћивао се ЈКП „Комуналац“ Чачак или ЈКП „Моравац“ Мрчајевци ако се корисник определио за услугу изношења смећа (21 породица).

Од 2022. године право на делимичну накнаду трошкова комуналних услуга имају и корисници новчане социјалне помоћи који су закупци стана у јавној својини.

Право на комуналну субвенцију породици са троје и више деце и дететом са сметњама у развоју, сходно Одлуци о додатној финансијској подршци породици, могу да остваре породице са троје и више деце и дететом са сметњама у развоју код јавних комунална предузећа чији је оснивач град Чачак за време док се најстарије дете налази на редовном школовању у средњој школи, уколико имају измирене обавезе код истих. У извештајном периоду ово право остварило је 404 породице, пресек броја корисника на дан 31.12.2025. године:

- 62 породице код ЈКП „Чачак“ Чачак ако се корисник определио за делимичну накнаду трошкова за испоруку топлотне енергије,
- 279 породица код ЈКП „Водовод“ Чачак, односно 45 код ЈКП „Моравац“ Мрчајевци, 2 породице корисника водоснабдевања „Мандића чесма“, 16 породица МЗ Жежевица, 5 породице корисника водоснабдевања Балуга Трнавска, 0 породица корисник Ћупријетина Бањица, 3 породица МЗ Атеница ако се корисник определио за делимичну накнаду трошкова за услуге водоснабдевања/употребе канализације,
- 178 породица код ЈКП „Комуналац“ Чачак ако се корисник определио за услугу изношења смећа.

Право на делимичну накнаду трошкова за сахрањивање остварило је 14 породица.

Центар признаје право на бесплатни оброк у народној кухињи, а поступак спремања и поделе бесплатних obroка народне кухиње организује и спроводи Црвени крст, у децембру месецу 2025. године ово право користило је 317 породица, односно 704 корисника (од тога 262 корисника су деца). У односу на претходну годину број корисника се повећао за 14 породица, док се број деце повећао за 8 корисника.

Центар за социјални рад града Чачка сваке године као један од видова материјалне подршке признаје право на помоћи у натури - огрев за зиму. Расподелу новчаних средстава за набавку огрева за грејну сезону за 2025/2026 годину Центар за социјални рад вршио је за кориснике новчане социјалне помоћи и привремене новчане помоћи, који не користе услугу даљинског грејања. Новчана средства су се одобравала у износу од 25.000,00 динара по породици, а ово право је остварило 370 породица. Финансијским планом Центра за социјални рад града Чачка за 2025. годину, опредељена су и реализована новчана средства у износу од 9.250.000,00 динара за набавку огрева за грејну сезону 2025/2026.

Од септембра месеца Центар за социјални рад града Чачка признавао је право на новчана средства за набавку школског прибора за децу која редовно и по први пут похађају један разред основне или средње школе у новој школској години, за децу без родитељског старања, децу под старатељством, децу без адекватног родитељског старања, децу из породица које су корисници права на новчану социјалну помоћ и децу која, су по процени стручног тима у изузетно тешком материјалном положају (корисници привремене новчане помоћи, ванредне помоћи, једнократне новчане помоћи). Новчана средства за набавку школског прибора у школској 2025/2026. години исплаћивала су се у следећим износима :

- За породице са једним дететом у износу од 5.000,00 динара
- За породице са двоје деце у износу од 10.000,00 динара
- За породице са троје и више деце у износу од 15.000,00 динара

Финансијским планом Центра за социјални рад града Чачка за 2025. годину реализовано је 370.000,00 динара за набавку школског прибора за школску 2025/2026. годину. У извештајном периоду 44 породице остварило је ово право.

Центар за социјални рад града Чачка је у извештајној години корисницима новчане социјалне помоћи, корисницима привремене новчане помоћи и појединцима и породицама који се по процени стручног тима, налазе у изузетно тешком материјалном положају, као вид материјалне подршке, извршио поделу 430 прехрамбених пакета и 430 пакета са средствима за хигијену.

Такође је извршена и подела 350 поклон пакетића, поводом празника Нова година и Божић, за децу без родитељског старања, децу из породица које су корисници права на новчану социјалну помоћ, деци из породица које се налазе у изузетно тешком материјалном положају.

5. ОДЛУЧИВАЊЕ У ВРШЕЊУ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА ЗА МАЛОЛЕТНЕ КОРИСНИКЕ

5.1 СТАРАТЕЉСТВО

Најчешћи разлог примене сталне старатељске заштите код деце је одсуство родитељског старања и неадекватно родитељско старање. Најчешћи разлози примене привремене старатељске заштите су, поред неадекватног родитељског старања и у поступцима одређивања колизијског старатеља. Старатељство најчешће обављају физичка лица док је нешто мањи број деце под непосредним старатељством.

У циљу заштите најбољег интереса малолетног детета стручни радници, на основу закључка стручног тима, привремено издвајају малолетно дете из биолошке породице, или по хитном поступку, односно када су се исцрпили сви облици саветодавног рада, као и други видови помоћи породици.

Разлози за издвајање деце из биолошких породица су најчешће грубо занемаривање и злостављање деце од стране родитеља. И после издвајања малолетне деце из биолошке породице са родитељима се наставља саветодавни рад у циљу јачања родитељских компетенција и породичних веза како би се стекли услови за повратак малолетне деце у биолошку породицу.

28. Вршиоци дужности старатеља према решењу о СТАЛНОМ старатељству на дан 31.12.2025. години и према броју деце за коју обављају дужност старатеља	
Вршилац дужности старатеља	Број деце
Старатељ - физичко лице	25
Непосредни старатељ	12
УКУПНО	37

29. Врста смештаја деце према решењу о СТАЛНОМ старатељству на дан 31.12.2025. према броју деце	
Врста смештаја	Број деце
Сродничка породица - смештај код старатеља сродника или сродника, смештај без надокнаде	25
Сродничка хранитељска породица	0
Друга хранитељска породица	11
Домски смештај	1
Прихватилиште	0
УКУПНО	37

5.2. ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА БЕЗБЕДНОСТ И СИГУРНОСТ ДЕТЕТА

30. Број деце која су у току године издвојена из биолошке породице према узрасту и полу										
Број деце	0 - 2		3 - 5		6 - 14		15 - 17		УКУПНО	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
Број деце	1	0	0	0	0	0	0	1	1	1
УКУПНО	1		0		0		1		2	

31. Деца издвојена из биолошке породице у току године према средини у коју су смештена непосредно након издвајања (1. смештај детета)	
Средина у коју је дете смештено непосредно након издвајања	Број деце
Дете смештено код сродника	0
Породични смештај	1
Прихваталиште/Прихватна станица	0
Домски смештај	1
Нешто друго	0
УКУПНО	2

5.3 ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА ПОРОДИЧНИ СМЕШТАЈ

32. Укупан број деце корисника породичног смештаја на евиденцији ЦСР (пренети и нови корисници) према узрасту и полу у току године										
Врста смештаја	0 - 2		3 - 5		6 - 14		15 - 17		УКУПНО	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
Смештај у сродничку хранитељску породицу	0	0	0	0	5	4	4	4	9	8
Смештај у другу хранитељску породицу	1	0	2	2	2	8	1	3	6	13
Укупно по полу	1	0	2	2	7	12	5	7	15	21
УКУПНО	1		4		19				36	

33. Број деце корисника породичног смештаја на евиденцији ЦСР (пренети и нови корисници) према узрасту и полу на дан 31.12.2025. године										
Врста смештаја	0 - 2		3 - 5		6 - 14		15 - 17		УКУПНО	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
Смештај у сродничку хранитељску породицу	0	0	0	0	5	3	3	4	8	7
Смештај у другу хранитељску породицу	1	0	2	2	2	7	0	2	5	11
Укупно по полу	1	0	2	2	7	10	3	6	13	18
УКУПНО	1		4		17		9		31	

Хранитељство је најмање рестриктиван облик заштите деце. То је такође привремени облик заштите деце без родитељског старања којим се деци обезбеђује смештај у најмање рестриктивно окружење и пружа адекватан модел породичног живота.

У наредном периоду ће се заједно са Центром за породични смештај и усвојење наставити са промоцијом хранитељства као најадекватнијим видом збрињавања деце без родитељског старања.

34. Број сродничких и других хранитељских породица на евиденцији ЦСР у године	
Хранитељске породице у којима су смештена деца (укључујући и сродничке хранитељске породице) - ПУНЕ ХП на евиденцији ЦСР	31
Хранитељске породице са потврдом о подобности за бављење хранитељством које чекају на смештај деце - ПРАЗНЕ ХП на евиденцији ЦСР	1

5.4. ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА ДОМСКИ СМЕШТАЈ

Уз све већи удео старије популације у друштву, ново питање данашњице постаје питање старости и старења. У новом миленијуму дошло је до великог пораста удела старих лица у светском становништву. Исти је проблем присутан и у Србији, која у популационом смислу припада државама са најстаријим становништвом у Европи.

Продужење животног века мења потребе људи, а оно што одликује већину старих је смањење когнитивних и физичких способности које доводе до веће зависности од млађих чланова породице. Међутим, убрзан темпо живота, измене у структури и функционисању породице, отуђеност само су неки од разлога због којих се старија популација све више одлучује да помоћ потражи у установама социјалне заштите. Као један од значајнијих облика социјалне заштите издваја се институционално збрињавање старих у виду домова за стара лица који представљају специјализоване установе које нуде услуге боравка, медицинских услуга и неге, исхране, па чак и могућности одржавања активног друштвеног живота.

Старост карактерише физиолошки пад јер се нормално функционисање тела наставља смањивати. То резултира slabим видом, слухом, способношћу кретања, смањеним памћењем, неспособношћу да правилно једе и пробавља храну, неспособношћу управљања телесним функцијама попут континенције и хроничним обољењима.

Све више чланова породице размишља о одвођењу старијих чланова у старачке домове. То је зато што се старењем, како напредује, спознаја погоршава и физички постају слаби и потребна им је специјализована нега. Када се старији одселе из својих домова, то се види као завршна фаза у животу а ову промену у животу старије особе тешко прихватају. Стога је важно да домови за негу пружају окружење где се осећају као код куће и пружају им активности које су им значајне како би наставили да имају смислен живот. Код старијих, на квалитет живота утичу многи фактори повезани са старењем, као што су промене здравственог стања, сналажење, промена улога у животу и доступност социјалне подршке.

У будућности ће се повећавати потреба за негом старијих људи, како у нези тако и ван ње. Генерација будућих старачких домова осврнуће се на индивидуализовани живот и историју пацијената и имаће велика очекивања у погледу професионалне неге. Интегрисани модели неге обезбедиће блажи прелаз са неге у кућном окружењу у старачки дом.

35. Број деце корисника домског смештаја на евиденцији ЦСР према узрасту и полу на дан 31.12.2025. године										
Врста смештаја	0 - 2		3 – 5		6 - 14		15 – 17		УКУПНО	
	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж	М	Ж
Домови за смештај деце и младих - бивши домови за децу без родитељског старања	0	0	1	0	0	0	0	0	1	0
Домови за смештај деце и младих - бивши домови за децу са сметњама у развоју	0	0	0	0	1	1	0	1	1	2
Заводи за васпитање деце и младих	0	0	0	0	0	0	1	0	1	0
Мала домска заједница	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Други домови за смештај у систему СЗ - Домови за одрасле	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Укупно по полу	0	0	1	0	1	1	1	1	3	2
УКУПНО	0		1		2		2		5	

Са територије града Чачка на крају извештајне године петоро деце се налазило на смештају у установи социјалне заштите.

5.5 УСВОЈЕЊЕ

У извештајној години реализовано је једно усвојење у Центру.

5.6. ОСТВАРИВАЊЕ ПРАВА НА МАТЕРИЈАЛНУ ПОДРШКУ

36. Укупан број деце обухваћен материјалном подршком у току године	
Број деце чланова породице корисника НСП	242
Број деце обухваћен правом на помоћ и негу другог лица и увећану помоћ и негу другог лица	210
УКУПНО	452

6. ПОСЛОВИ У ВРШЕЊУ ЈАВНИХ ОВЛАШЋЕЊА

6.1. ПОРОДИЧНИ ОДНОСИ

37. Број спроведених поступака у породичним односима и број деце у току године		
Врста поступка	Број поступака	Број деце
Процена за вршење родитељског права	188	331
Процена споразумног предлога родитеља	48	117

38. Број налаза и стручног мишљења на захтев суда, у парницама у којима се одлучује о заштити права детета или о вршењу, односно лишењу родитељског права у току године		
Поступак пред судом	Број налаза и мишљења	Број деце
Налаз и стручно мишљење за суд у поступку развода брака по тужби	163	263
Налаз и стручно мишљење за суд у поступку споразумног развода брака	117	147
Налаз и стручно мишљење за суд у поступку вршења родитељског права	62	82
Налаз и стручно мишљење за суд у поступку измене судске одлуке о вршењу родитељског права	44	54
Налаз и стручно мишљење за суд у поступку уређивања личних односа детета са другим родитељем или нарочито блиским лицем	4	4
Налаз и стручно мишљење за суд у поступку за лишење родитељског права	3	3
УКУПНО	393	553

6.2.2. ВРШЊАЧКО НАСИЉЕ

39. Број пријава упућених ЦСР у току године о вршњачком насиљу деце (до 18. година)

5

Вршњачко насиље је озбиљан друштвени проблем који оставља дубоке трагове на дететову психичку и физичку добробит, образовање и будућност. Оно што вршњачко насиље чини посебно опасним јесте то што се некада игнорише, потцењује или погрешно тумачи као „нормалан део одрастања“. Такав став је штетан и може довести до озбиљних последица за све укључене. Деца која се перципирају као „другачија“ често су у већем ризику. То укључује децу са инвалидитетом, из мањинских етничких или верских група, ону која долазе из сиромашнијих породица, као и ону која се не уклапају у доминантне норме понашања или изгледа.

Починиоци насиља нису „лоша деца“, већ се често и сама боре са одређеним изазовима – попут проблема у породици, осећаја неприхваћености или препознатих психолошких потешкоћа. Некада насиљем покушавају да стекну статус у групи или прикрију сопствене несигурности.

У великом броју случајева, и сами насилници су некада били жртве насиља – у породици, школи или заједници. То нас подсећа да ниједно дете не сме бити заборављено – било као жртва, било као починилац. Вршњачко насиље оставља последице које се могу осећати годинама – понекад и цео живот. Краткорочно, деца могу доживети страх, анксиозност, несаницу, губитак самопоуздања и мотивације за учење. Нека деца одбијају да иду у школу, повлаче се из друштва и постају усамљена.

Дугорочно, жртве насиља су под већим ризиком од депресије, проблема у односима са другим људима, па чак и суицидне мисли. Насилници, с друге стране, чешће имају проблема са законом, развијају ризична понашања и теже се уклапају у друштво. Зато је превенција насиља улагање у ментално здравље, образовање и будућност целе заједнице.

6.2.3. ЗАШТИТА КОРИСНИКА ОД НАСИЉА У ПОРОДИЦИ

40. Број пријава породичног и партнерског насиља у току године према старости и полу жртве насиља

Старост	М	Ж	УКУПНО
Деца	110	111	221
Млади	3	39	42
Одрасли	42	149	191
Старији	33	38	71

У току 2025. године Центар Чачак је евидентирао 525 пријава за насиље у породици, 221 пријава за насиље над децом и 304 пријаве за насиље над одраслима и старијима.

41. Број пријава насиља према починиоцима насиља означеним у пријави насиља и према односи/сродству са жртвом насиља у току године			
Починилац насиља према односу са жртвом	Број починилаца		Укупно починилаца
	М	Ж	
Брачни партнер	105	3	108
Ванбрачни партнер	71	13	84
Дете	54	8	62
Родитељ	207	18	225
Брат/сестра	33	4	37
Унук/унука	3	0	3
Баба/деда	11	1	12
Остало, неко други	52	3	55
УКУПНО	536	50	586

Значајнији резултати у превенцији насиља не могу се очекивати у кратком периоду јер нису још увек развијени сви механизми за спречавање и превенцију насиља и то је дуготрајан процес, па су осцилације могуће. У Републици Србији се сваке године повећава број пријављених случајева насиља у породици. Међутим, насиље у породици се и даље мање пријављује у односу на друга кривична дела. Законодавни оквир који се односи на спречавање и кажњавање насиља у породици последњих година значајно је унапређен, и развијене су мере и праксе усмерене на његово спречавање и сузбијање. Упркос постигнутом напретку када је у питању законодавни оквир, распрострањеност насиља према женама и даље представља забрињавајућу реалност. Посебно забрињава то што се број убистава жена извршен у породици и партнерским односима не смањује значајније. Анализа оваквих случајева (фемцида) кроз податке полазна је тачка за сагледавање да ли је и шта могло бити учињено да фемцид буде спречен и како би у будућности требало планирати интервенције да случајеви насиља не заврше са смртним исходом. Сви подаци без обзира ко их прикипља требало би да послуже и као важан ресурс за доношење политика и закона, и планирање мера заснованих на чињеницама, узимањем у обзир изазове у пракси и сагледавање уједначености у поступању. Законом о спречавању насиља у породици доминирају три функционалне целине: спречавање насиља у породици, заштита жртве насиља и подршка жртви да преброди претрпљено насиље, што упућује на његов превасходно превентивни карактер, у чему најважнију улогу имају државни органи и друге установе надлежне за пружање заштите и подршке жртвама насиља у породици уз подршку и цивилног сектора који поседује значајне ресурсе за подршку жртвама насиља.

У складу са посебним циљевима реформе система социјалне заштите Центар планира даљи развој услуге неодложне интервенције и јачање Мреже за заштиту жртава породичног насиља која ће грађанима бити доступна 24 сата. Стручни радници ће и даље дежурати пасивно и активно и бити спремни да одговоре на све захтеве надлежних органа у складу са законом.

У решавању проблема наших суграђана све чешће се укључује више институција и организација истовремено и интегрални модел постаје све доминантнији у разрешавању проблема наших суграђана. У циљу превенције и заштите жртава насиља све институције у оквиру својих надлежности ће пружати пуну подршку жртвама насиља и занемаривања.

Истичемо да ће Центар у даљем раду пружати стварну подршку природној породици као најважнијем оквиру заштите свих њених чланова, јачању одговорности у односу на себе и своју породицу. У стручном раду са породицом, инсистирањем на активној партиципацији у поступцима и одлукама од значаја за њено функционисање.

6.3. ПОСЛОВИ ЗАШТИТЕ МАЛОЛЕТНИКА - ПОДАЦИ О ДЕЦИ/МАЛОЛЕТНИЦИМА НА ЕВИДЕНЦИЈИ ЦСР

42. Малолетници са проблемима у понашању на евиденцији ЦСР у години према старости				
Старосна структура	Пренети	Новоевидентирани	Реактивирани	Укупно у 2025.
до 14 год. (кривично неодговорна деца)	11	10	0	21
14 – 15	6	10	0	16
16 – 17	9	20	2	31
18 – 20	5	25	1	31
УКУПНО	31	65	3	99

43. Малолетници у сукобу са законом на евиденцији ЦСР у години према старости				
Старосна структура	Пренети	Новоевидентирани	Реактивирани	Укупно у 2025.
до 14 год. (кривично неодговорна деца)	1	1	0	2
14 – 15	3	2	0	5
16 – 17	18	20	0	38
18 – 20	9	19	0	28
УКУПНО	31	42	0	73

Посебно осетљива група су деца и млади у сукобу са законом. Приметно је да су деца све млађе старосне доби на нашој евиденцији који испољавају асоцијално понашање, посебно вршњачко насиље, и из тих разлога потребно успостављање услуге Дневни боравак за децу са поремећајима у понашању и превентивним програмима допринети даљем смањењу броја младих са асоцијалним понашањем.

Локална заједница треба да развија различите социјалне услуге, пре свега оне које би омогућиле избор најмање рестриктивне интервенције за свако дете, што су првенствено услуге у систему социјалне заштите које припадају групи социоедукативних и саветодавно-терапијских услуга. На тај начин се креира индивидуализовани приступ детету у сукобу са законом, у зависности од његових потреба и степена изражености проблема у понашању, и комбинују се различити модалитети услуга, што подразумева коришћење и услуга у заједници које су намењене општој популацији у природној средини и специјализованих услуга које одговарају актуелним специфичним потребама малолетника. У погледу одрживости, мора се размишљати о даљим корацима који ће унапредити подршку малолетницима у сукобу са законом и о финансирању организација које су већ развиле програме подршке. То свакако подразумева улагање одређених средстава и на први поглед делује комплексније од вођења редовног кривичног поступка, али би се тиме заправо остварила значајна уштеда буџетских средстава, која би иначе била потрошена на скупљи и дуготрајнији судски поступак. Такође, чињење тежих кривичних дела касније у одраслом добу, уколико правовремена реакција изостане, свакако представља скупљу опцију за друштво. Коначно, али не и мање важно, диверзиони механизми утичу на смањење броја судских предмета и тако доприносе повећању ефикасности правосудног система.

Посебно је потребно у наредном периоду појачати саветодавни рад са родитељима у циљу јачања њихових родитељских компетенција и вештина, као васпитну улогу образовних установа, тј. школа.

6.4. ПОДАЦИ О МЕРАМА ИЗРЕЧЕНИМ У ГОДИНИ

44. Број налаза и стручног мишљења у прекршајном поступку	51
45. Број извештаја суду у кривичном поступку (припремни поступак) према малолетнику	28

7. УСЛУГЕ ЦЕНТРА ЗА СОЦИЈАЛНИ РАД

7.1. НЕОДЛОЖНЕ ИНТЕРВЕНЦИЈЕ

46. Број предузетих неодложних интервенција у току 2025.	
Узраст корисника	Број интервенција
За децу	26
За младе	1
За одрасле	18
За старије	3
УКУПНО	48

Током извештајне године стручни радници Центра су у 48 случаја поступали неодложно у збрињавању и пружању стручне подршке нашим суграђанима. Највећи број неодложних интервенција односио се на подршку деци и њиховим породицама. Стручни радници су у свим случајевима одговорили у складу са нормативима и стандардима стручног рада и у наредној години наставиће да пружају овакав вид подршке најугроженијим грађанима.

Степен приоритета поступања: Приоритет 1-неодложно, висок ризик, поступак почетне процене започиње одмах и неодложна интервенција се мора спровести што пре, најдуже у року од 24 часа; Приоритет 2-хитно, умерен ризик, поступак почетне процене мора почети што пре, најдаље у року од три дана (72 сата) по пријему сазнања о случају и Приоритет 3-редовно, низак ризик, поступак почетне процене мора почети што пре, најдаље у року од пет радних дана по пријему сазнања о случају.

7.2. УСЛУГЕ ПРОЦЕНЕ И ПЛАНИРАЊА

47. Број услуга процене и планирања према корисницима услуга ЦСР у току године					
Стручни поступак	Број поступака				Укупно
	За децу	За младе	За одрасле	За старије	
Почетна процена	1302	122	265	152	1841
Усмерена процена корисника	304	39	89	64	496
Број сачињених планова	312	37	294	214	857
Број поновних прегледа	498	36	185	121	840

48. Стручни послови супервизора и број реализованих послова у току године	
Стручни послови супервизора	Број реализованих активности/ донетих планова и извештаја
Број индивидуалних планова професионалног развоја водитеља случаја	13
Број извештаја о напретку водитеља случаја	13
Број одржаних индивидуалних супервизијских састанака	2728
Број одржаних групних супервизорских састанака	102
Број случајева у којима је супервизор члан тима као стручни радник	698
Број случајева где је супервизор радио као водитељ случаја	266

49. Број случајева код којих је примењено саветодавно усмеравање од стране водитеља случаја у току године	
Врста саветодавног усмеравања	Број случајева
Помоћ у васпитању и развојним проблемима деце	41
Психосоцијална подршка жртвама насиља	312
Помоћ у сређивању брачних и породичних односа	253
Усмеравање лица у стању социјалне потребе	26
Организовање животне и радне средине	16

7.3. ДНЕВНЕ УСЛУГЕ У ЗАЈЕДНИЦИ

Дневне услуге у заједници обухватају активности које подржавају боравак корисника у породици и непосредном окружењу.

Град Чачак има изузетно значајан сет мера којима се појединцима и породици помаже у превазилажењу тешких ситуација. Средства за социјалну заштиту морају се користити на најефикаснији начин, како би локална заједница, а посебно угрожене групе, добили највише могуће.

Пратећи принцип по ком се потребе корисника ефикасно, економично, правовремено и рационално, превасходно могу задовољити у непосредном окружењу, јединице локалне самоуправе, у складу са Законом, обезбеђују следеће услуге социјалне заштите:

- 1) Дневне услуге у заједници;
- 2) Услуге подршке за самосталан живот, осим услуге становања уз подршку за особе са инвалидитетом;
- 3) Услуга становања уз подршку особа са инвалидитетом у јединицама локалне самоуправе чији је степен развијености, изнад републичког просека;
- 4) Саветодавно-терапијске и социјално-едукативне услуге, осим саветовања и обуке хранитеља и усвојитеља;
- 5) Остале услуге социјалне заштите у складу са потребама локалне самоуправе;
- 6) Једнократне помоћи и други облици помоћи.

Дневне услуге социјалне заштите пружају се првенствено у непосредном и најмање рестриктивном окружењу, при чему се бирају услуге које кориснику омогућавају останак у заједници. Смисао и циљ развоја услуга социјалне заштите у локалној заједници је превенирање проблема како појединци, породице и групе у ризику не би дошли у стање социјалне изолације и трајне зависности од установа социјалне заштите.

1. Помоћ у кући за одрасла и стара лица - Услугом Помоћи у кући обезбеђује се подршка у задовољавању свакодневних животних потреба у сопственим домовима, како би се унапредио квалитет живота и спречио или одложио смештај у институцију. Помоћ у кући пружа се када нема породичне подршке или је она недовољна, у складу са утврђеним потребама лица која услед немоћи или смањених функционалних способности нису у стању да живе без помоћи других лица.

Припадници старије популације превасходно се ослањају на помоћ породице и пријатеља. Према проценама, око 3% старијих особа имају потребу за услугама помоћи у кући али и неге од стране других лица, организација или институција. У Чачку, који по попису из 2022. године броји 105.612 становника, број старих особа премашује 20.000 што значи да од тога око 600 има потребу за додатном помоћи у самосталном функционисању.

2. Прихватилиште за незбринута лица и за жртве насиља у породици - Привремени смештај у Прихватилиште за незбринута лица и жртве насиља у породици - је услуга која садржи активности везане за обезбеђивање привременог смештаја, задовољавање основних потреба, приступ другим услугама у заједници и временски ограничене интервенције у кризним ситуацијама.

3. Дневни боравак за децу, младе и одрасла лица са сметњама у развоју – Услугу Дневног боравка пружа Центар за пружање услуга „Зрачак“ деци, младима и одраслима са телесним инвалидитетом, односно интелектуалним тешкоћама, који имају потребу за дневном негом и надзором и подршком у одржавању и развијању потенцијала. Корисници, односно њихови родитељи/старатељи захтев за пружање услуге подносе Центру који након прибављања и обраде документације и спровођења поступка процене доноси решење о упућивању корисника на

адаптациони период, а након обавештења од стране стручног тима „Зрчка“ о успешно завршеном адаптационом периоду, и коначно решење о коришћењу наведене услуге.

4. Персонална асистенција – Услуга се пружа пунолетним лицима са инвалидитетом која остварују право на увећани додатак за помоћ и негу другог лица, имају способности за самостално доношење одлука, радно су ангажвана или активно укључена у друштвени живот заједнице, односно у редовни или индивидуални образовни програм.

Услугом персоналне асистенције омогућава се потпуно самостално функционисање особи са инвалидитетом у природном окружењу, растерећују се чланови породице, уколико корисник живи у породичном домаћинству, омогућава веће друштвено и радно ангажовање корисника. Сврха услуге персоналне асистенције је пружање одговарајуће индивидуалне практичне подршке која је кориснику неопходна за задовољавање личних потреба и укључивање у образовне, радне и друштвене активности у заједници, ради успостављања што већег нивоа самосталности.

5. Лични пратилац детета – Услуга се пружа детету са инвалидитетом, односно са сметњама у развоју, коме је потребна подршка за задовољавање основних потреба у свакодневном животу у области кретања, одржавања личне хигијене, храњења, облачења и комуникација са другима, под условом да је укључено у васпитно-образовну установу, односно школу, до краја редовног школовања, укључујући завршетак средње школе. Након поднетог захтева од стране родитеља/старатеља, а на основу мишљења Интерресорне комисије, Центар ће донети решење којим одлучује о коришћењу услуге.

Поступак за остваривање права и услуга из Одлуке покреће се на захтев странке, односно њеног законског заступника или старатеља и по службеној дужности. Након пријема захтева, стручни радник на пословима социјалног рада прибавља документацију неопходну за одлучивање, у зависности од врсте права врши теренски обилазак, обавља разговор са корисником и врши процену потреба. На основу његовог налаза доноси се тимски закључак који заједнички сачињавају стручни радник на пословима социјалног рада, стручни радник за управно-правне послове и руководиоца Службе за реализацију права и услуга из надлежности града Чачка. Тимски закључак садржи сумиране резултате процене и налаза, односно податке о подносиоцу захтева, разлоге за покретање поступка, податке о породичној средини и функционисању, домаћинству, приходима, условима становања и другим релевантним статусима корисника. Поступак се завршава доношењем управног акта, односно решењем којим се одлучује о поднетом захтеву, а које израђује стручни радник за управно-правне послове, а доноси га директор Центра.

50. Број корисника за које ЦСР урадио решења за коришћење дневних услуга у заједници према старости упућених корисника					
Врста услуге	Узраст корисника				УКУПНО
	Деца	Млади	Одрасли	Старији	
Дневни боравак за децу и младе са телесним инвалидитетом или интелектуалним тешкоћама	2	22			24
Дневни боравак за децу и младе у сукобу са законом, родитељима, школом или заједницом	0	0			0
Дневни боравак за одрасле са инвалидитетом			56	0	56
Дневни боравак за одрасле и старије којима је потребна дневна нега и надзор				0	0
Помоћ у кући	0	0	8	112	120
Свратиште за децу улице	0	0	0	0	0
Свратиште за одрасле и старије			0	0	0
Лични пратилац детета	126				126
Друге услуге које подржавају боравак корисника у породици и непосредном окружењу	0	0	0	0	0

7.4. УСЛУГЕ ПОДРШКЕ ЗА САМОСТАЛАН ЖИВОТ

51. Број корисника за које је ЦСР урадио решења за коришћење услуга подршке за самосталан живот према старости упућених корисника				
Врста услуге	Узраст корисника			УКУПНО
	Деца и млади	Одрасли	Старији	
Становање уз подршку за младе који се осамостаљују	0	0	0	0
Становање уз подршку за особе са инвалидитетом	0	0	0	0
Персонална асистенција	1	17	4	22
Обука за самостални живот	0	0	0	0
Друге врсте подршке неопходне за активно учешће корисника у друштву	0	0	0	0
УКУПНО	1	17	4	22

7.5. САВЕТОДАВНО ТЕРАПИЈСКЕ И СОЦИО-ЕДУКАТИВНЕ УСЛУГЕ

52. Број корисника Саветовалишта за брак и породицу за два месеца по пројекту који се реализује осам месеци од новембра 2025. године до јуна 2026. године према старости корисника					
Врста услуге	Узраст корисника				УКУПНО
	Деца	Млади	Одрасли	Старији	
Породична терапија	9	4	18	0	31
Медијација	0	0	0	0	0
Друге саветодавне и едукативне услуге и активности	31	11	61	0	103
УКУПНО	40	15	79	0	134

7.6 ЦЕНТАР КАО ПРУЖАЛАЦ ДРУГИХ УСЛУГА

Када је реч о услугама социјалне заштите, центри за социјални рад би требало да мапирају кориснике, упућују кориснике на права и услуге и процењују потребу за пружањем истих. Република Србија и локална самоуправа град Чачак издвајају значајна средства за социјалну заштиту али реализација и мониторинг услуга се не спроводи у довољној мери због чега је неопходно унапредити систем праћења потреба и циљева у области социјалне заштите. Такође, неопходно је периодично спровођење анкетирања како пружаоца услуга тако и самих

корисника, а све у циљу побољшања постојећих услуга као и развијање иновативних услуга које недостају.

У Београду 5. јуна уручени су сертификати представницима 15 локалних самоуправа из Србије за спровођење пројеката усмерених на унапређење услуга социјалне заштите на локаланом нивоу. Ови пројекти обухватају широк спектар услуга у области социјалне заштите, образовања и здравства, укључујући оснивање саветовалишта за породице које пролазе кроз кризне ситуације, дневне боравке за децу и младе, услуге за старије грађане, као и подршку особама са инвалидитетом.

Марко Вујачић, руководилац програма УНОПС-а за Србију приликом уручења сертификата је истакао: „Критеријуми за избор пројеката били су јасни, и укључивали су квалитет предлога, фокус на рајњивије групе, реалну изводљивост и потенцијал за дугорочни утицај. Циљ није био само подржати 15 добрих идеја, већ створити темељ за системску промену на локалном нивоу“.

Средства за пружање услуге Саветовалиште за брак и породицу у Чачку обезбеђена су грантом Канцеларије Уједињених нација за пројектне услуге (УНОПС) уз учешће Носиоца пројекта кроз програм ПРО. Укупна вредност пројекта је 31.100 америчких долара, од чега 26.500 обезбеђује донатор, а 4.600 Носилац пројекта град Чачак. У згради у власништву града опремљене су две канцеларије и мања сала за групни рад на другом спрату пословног објекта у Пиварској број 1.

Саветовалиште за брак и породицу обезбеђује стручну помоћ и подршку појединцима и породицама у кризи, кроз саветодавно терапијски рад, социјално едукативне и информативне услуге у циљу унапређења породичних односа. Успостављање и континуирано пружање у трајању од 8 месеци услуге Саветовалиште за брак и породицу реализоваће се у оквиру пројекта „Саветовалиште за брак и породицу у Чачку“ од октобра 2025. године до јуна 2026. године. Радно време Саветовалишта за брак и породицу за време трајања пројекта ће бити од 15 до 19 часова.

Град Чачак је носилац пројекта а партнери на пројекту Дом здравља Чачак, предшколске установе „Моје детињство“, „Радост“ и установа „Зрачак“ док је Центар за социјални рад града Чачка реализатор активности. Услуга ће бити доступна свим грађанима града Чачка и биће бесплатна.

Услуга се састоји од:

- саветодавног рада са појединцима, партнерима или породицама у циљу разрешења интра и интер-персоналних проблема;
- терапијског рада са појединцима, партнерима или породицама у циљу разрешења интра и интер-персоналних проблема;
- превентивног саветодавног рада са породицама у којима партнери желе да побољшају своје родитељско функционисање или се адекватно припреме за родитељство и пружања услуге саветодавно-терапијског рада брачним паровима у поступку развода;
- медијације, односно алтернативног решавања спорова, у коме стране желе да спорни однос реше мирним путем уз помоћ једног или више посредника - медијатора који кроз договарање и преговарање помажу клијентима да постигну заједничко решење и дођу до споразума који ће решити њихов спорне односе и бити прихватљив за обе стране;
- едукативних радионица и округлих столова на тему значаја функционисања породице по здравље појединца и заједнице;
- саветодавно-терапијског ради са породицама у којима постоји насиље, занемаривање или злостављање деце, алкохолизам, душевна болест родитеља;
- учествује у аналитичко истраживачком раду из области рада саветовалишта.

8. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Влада Републике Србије је 20.01.2022. године усвојила Стратегију деинституционализације и развоја услуга социјалне заштите у заједници за период 2022.–2026. године. Стратегија је усаглашен систем мера, услова и инструмената јавне политике које Република Србија треба да спроведе како би се спречила институционализација, односно смањено број грађана који користе услуге домског смештаја. Стратегија треба да омогући развој услуга социјалне заштите у заједници, што ће допринети да корисници система социјалне заштите којима је потребна интензивнија подршка већину својих потреба задовољавају у природном окружењу. Примарно је усмерена ка особама са интелектуалним и менталним тешкоћама које су у највећем ризику од институционализације и социјалног искључивања. Основни циљ Стратегије је остваривање права на живот у заједници корисника социјалне заштите кроз процесе деинституционализације и социјалне инклузије. Овај циљ ће се остварити кроз сет посебних циљева и активности које ће кроз развој услуга у заједници, обезбеђивање стабилних извора финансирања и услова за интеграцију, превенирати смештај корисника у институције, односно њихов повратак у локалне заједнице.

Социјална и економска политика су међусобно комплементарне, будући да инвестиције у људски капитал и услуге омогућавају грађанима да учествују у привредном и друштвеном животу и тако у потпуности остваре своје потенцијале. Неопходно је да социјална заштита буде саставни део функционалне, инклузивне привреде коју карактеришу стабилан раст и висока запосленост. Један од најбитнијих фактора даљег развоја је људски фактор и повећање броја становника у земљи који би допринели даљем одрживом развоју. Питањем детерминистичке основе ниског нивоа фертилитета становништва највише се баве економисти и социолози. Међутим, поред економских и социјалних фактора, подједнаку важност имају психолошке варијабле за разумевање рађања малог броја деце, поготово на садашњем нивоу развоја цивилизације. Израженим структурним препрекама рађању придодати су нови елементи индивидуалне пасивизације попут, на пример, осећања економске и психолошке несигурности или друштвене аномије. Улагање у систем социјалне заштите је неопходно да би се остварила жељена сигурност и стална брига о онима који нису у могућности да без ове подршке остваре основне егзистенцијалне услове за живот.

Један од битних елемената делатности Центра је учествовање у пословима планирања и развоја социјалне заштите у јединици локалне самоуправе. С обзиром на актуелни контекст – недовољне јавне ресурсе, пад броја становника радног узраста и умањену социјалну кохезију – делотворнија и ефикаснија социјална заштита има посебни значај за очување одрживог привредног раста и остваривање високе запослености. Један од највећих изазова за пружање адекватне и одрживе социјалне заштите лежи у демографским променама, с обзиром на опадање броја становника радног узраста, уз истовремену потребу да се више издваја за пензије, здравство и дугорочно збрињавање све старијег становништва.

Извештај усвојен на седници Управног одбора Центра за социјални рад града Чачка дана 20.04.2026. године, под редним бројем 060-12-379/2026 . године.

ПРЕДСЕДНИК УПРАВНОГ ОДБОРА
Никола Јакшић

В.Д ДИРЕКТОР
Стефани Милосављевић Остојић, дипл. правник